

PEST, FEBRUARIUS 14.

7. szám.

I. FÉLÉV. 1861.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer: csütörtökön. Előfizetési díj: helyben félévre 1 frt 31 kr., s egész évre 2 frt 62 kr. a. ért.; vidékre postán félévre 1 frt 66 kr., s egész évre 3 frt 32 kr. a. ért. Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) bérmen-tesen, a lap szerkesztését illető levelek pedig a „Katholikus Néplap” szerkesztőségéhez (Pest, Képiró-utca, 4. sz.) intézendők.

Zarándoklat

Jézus nevezetesb történelmi helyeire az evangéliumok nyomán.

III.

Menjünk a Jordánhoz és innen Jézus nyomain a közel pusztába.

Palaestinának egyik nevezetes folyója volt a hajdan-
korban is a Jordán, mely Jerusalemben közelében terül
el, s melyen a végtelen hatalmu Isten nagy, jelentékeny
és csoda-dolgokat vitt vala véghez, valamint a pusztá-
ban hosszasan vándorló zsidó néppel, ugy később a föld-
dön megjelent Messiás idejében is. A tejjel s mézzel fo-
lyó Kánaán földjét Izrael fiainak igérvén a jó Isten,
Mózeset adta nekik első vezérül, ki oda elvezesse őket;
de meggátoltatván ő a halál által e dicső vezérségben,
ez utóda részére Josue-nak tartatott fön, kinek megpa-
rancsolta az Ur, hogy átkelvén a Jordán folyón, siessen
Izrael népével Kánaán földje elfoglalására. Ezen átke-
lése Izrael népének a Jordánon mily csodálandó módon
történt, maga Josue följegyzette azon könyvében, mely a
szent írás könyvei közt méltó helyet foglal. — Így írja
pedig azt le: „Josue fölkelvén éjjel, elindítá a táborát, és
jutának a Jordánhoz — — és miután az Ur parancsa
szerint fölvevék a papok a szövetség szekrényét, és a
nép előtt menvén, a Jordán vizébe tették lábaikat, a vi-
zék azonnal két részre oszlottak, és a nép száraz lábbal
átkelt a Jordánon, mely csoda-történet valóságáról ál-
mélkodva győződött meg az egész nemzet¹⁾; minek
örök emlékére Josue a Jordán közepén azon helyre, hol
a papok lábai álltak, tizenkét követ rakatott le a jelen
vált tizenkét nemzetiség nevében hálaemlékül²⁾; a nép
pedig, melynek javára művelte az Ur a csoda-dolgot, lebo-
rulva imádtá az Istent, és a hitben megerősödvé, hálá-
san megismerte s bevallotta, hogy nincs nálánál boldo-
gabb nemzet, mert hozzá legközelebb van az Ur, ki
mindenható és hatalmas a csodatételekben.

Növekedett pedig a Jordán nevezetessége a Krisz-

tus Jézus eljöttével, többnemü csodadolgok történvén ott
és környéken; melyeket hogy bővebben megismerjünk,
azok jelentőségét jobban belássuk, és következményei-
nek üdvös hatásait hálásan magasztaljuk, szánjuk el
magunkat, ha nem fáradtságos oda-vándorlásra is, de leg-
alább elméleti vizsgálódásra azok fölött, mik Jézussal ott
történtek, és környékén általa műveltettek az ember-
nem örök boldogságára.

Mielőtt Jézus nyilvános tanítását megkezdette, a sz.
evangéliumok szerint előbb szeretett János tanítványa
által meg akart kereszteltetni. Elment hát Názárethből,
hol közönségesen tartózkodott, szülőinek és rokonainak
társaságában a Jordán folyóhoz, hol akkor János Je-
rusalemben lakói közül sokakat megkeresztelt vala³⁾; és ott
meglátván Jézust keresztelő János, és rá mutatván, mondá
a jelenvoltaknak: „Ime az Isten báránya, ki elveszi a világ
bűneit!⁴⁾ — jelentvén, hogy valamint Mózes törvénye
szerint a bűnök által megbántott Isten engesztelésére bá-
rányokból rendelt áldozatokat kellett bemutatni: ugy a
názárethi Jézus azon isteni bárány, ki magát elégtételül
fogja föláldozni mennyei Atyjának az egész ember-nem
bűneiért. A Jordán folyó volt tehát azon hely, hol keresz-
telő János Jézust, mint a világ váltáságára küldött áldo-
zatot, ismertette meg azokkal, kik akkoron a Jordán fo-
lyónál jelen valának, s pedig azon valóságos áldozatot,
melynek az ó-testamentomi áldozatok csak példaza-
tai valának; Jézus levén azon föláldoztatott ártatlan
bárány, ki egyedül volt hatalmas, szentséges vére kion-
tásával nem egyeseknek, hanem az egész világnak bűneit
elvenni, eltörölni. És ha Jézus ezen terhes maga-föláldo-
zásának készségét kellő tekintetbe vesszük, s jól meg-
fontoljuk: nem hevül-e keblünk méltó hálára? nem áld-
juk, nem imádjuk-e őt, mint Isten bárányát ki által vé-
tettek el a világ bűnei, és biztosított az Istenneli kien-
geszteltetésünk boldogító reménye?

Ezen alkalommal történt hát, hogy Jézus is János
által megkereszteltetett a Jordán folyóban. És azt mondja
sz. Máté evangélista, hogy „feljövén Jézus a vízből, azon-

¹⁾ Josue 3, 1—17. — ²⁾ Josue 4, 9.

³⁾ Máté 3, 13. — ⁴⁾ János 1, 29. —

nal megnyílnak neki az egek, és látá az Isten lelkét alájöni, mint egy galambot, és rája szállni. És ime! szózat jött mennyekből, mondván: Ez az én szerelmes Fiam, kibem nekem kedvem telt⁵⁾. — Emeljük föl mi is szemünket az égbe, és emlékezzünk meg, hogy miután Jézus példája és rendelete szerint mi is megkereszteltetünk, részünkre is megnyíltak az egek boltozatai, leszállt a mi keblünkbe is az Isten lelke; velünk kíván állandóan maradni, csak mi ne kényszerítsük őt tőlünk távozni; és azon örvendetes hírrel vigasztal, hogy minket is a mennyei Atya az ő fiainak fogad és kedvét találandja bennünk, ha a kereszttségben tett fogadalmainkat híven megtartjuk, és erkölcsös magunk-viseletével kedvét megnyerni és állandóan megőrizni igyekszünk. És mindezekről mi is biztosítva levén a Jordánnál történt események által, nem telik-e meg örömmel szívünk, ha azokról gyakrabban és jóindulattal megemlékezünk, s azokat magunkra is alkalmazzuk?

De hagyjuk el kissé mi is Jézussal a Jordán folyót, s kövessük őt a pusztába, a hová vonult; vagy a mint szent Máté evangélista magát kifejezte, a hová „vitették a lélektől“⁶⁾. Igenis; földi pályája harminczadik évében volt már Jézus akkor, midőn megkereszteltetvén, végtelen bölcs határozata következtében nyilvános tanítását megkezdnie kellett. Kiméne hát előbb, egy felsőbb, benső ösztöntől, a Szentlélektől indítatva, azon vad sivatagba, mely Jericho és Jerusalemben közt feküdt, hogy ott a csendes magányban ajtatos elmélkedések által készítén el magát legszentebb hivatalára. Hogy pedig belássuk mi is, mik történtek ott vele, kövessük oda őt elménkkel, szent elmélkedések között.

Azt mondja az evangélista, hogy negyven napot s negyven éjt töltvén Jézus a pusztában, ezen idő alatt kemény böjttel sanyargatta testét, elannyira, hogy már „meg is éhezék“⁷⁾; és ez által kijelenté, hogy istenségével az emberiség is kapcsolva van, neki valóságos teste levén. Böjtölt hát Jézus a pusztában; nem azért, mintha a böjtre neki szüksége lett volna, hanem azért, mert arra nekünk vala szükségünk. Böjtölt, hogy ő helyre hozza azon tiltott evést, melyet ősatyáink elkövettek a paradicsomban; hogy a mi torkosságaink által megbántódott Istent böjtölése által megengesztelné; hogy példát hagyna nekünk is a böjt általi test-sanyargatásra, melylyel a test vétkes puhaságán biztosan győzedelmeskedhetünk, a böjt levén az, mely a testet a lélek uralma alatt tartja, a szívet alázatossá s megtörődötté teszi, a vétkes kívánságok veszedelmes felhőit eloszlatja, a test vágyainak tüzeit eloltja, és az élet tisztaságának világát meggyújtja, szent Ágoston atya mondásaként⁸⁾. Azért a katólika anyaszentegyház is parancsolattal kötelezi hiteit, hogy Jézus példáját követve, böjttel sanyargassák testöket, megemlékezzék: hogy ha Jézus, az ártatlan bárány, a mi bűneinkért böjtölt, mennyivel inkább kell nekünk böjtölni, kik számtalan vétkekkel vagyunk terhelve! De a test böjtje mellett böjtöljön a lélek is a bűnöktől; mert, sz. Leo pápa észrevételeként, a böjt érdeme nem annyira a testi böjtölésben, mint inkább a léleknek vétkektől megóvásában áll; azért „az böjtöl szerinte üdvösen, ki midőn a testet a böjt által sanyargatja, akkor

a lelkét is a bűnöktől megóvjá“⁹⁾. Böjtöljön hát ne csak izlés és gyomor a kedves eledelektől, de a szem is a vétkes tekintettől, a fül is a hiu beszédek hallásától, a nyelv is a rágalmazó, zúgolódó, káromkodó és tisztátalan szavaktól és beszédektől; a kezek is a tilos tettektől, a lábak is a bűnre vivő lépésektől, sz. Bernard atya intéseként¹⁰⁾. Es ekkor lesz a böjt tökéletes, Isten előtt kedves és ránk nézve igazán üdvös.

Igaz ugyan, hogy a sátán minden alkalmat fölhasznál arra, hogy az embert a böjtöléstől elvonja, jól tudván: hogy a böjt hathatósabb szer az örök üdv eszközlésére, mint a föld minden kincsei, miután „a böjt érdemei a sirontul is fönmaradnak, a kincsek pedig a sirnál elhagyják az embert“¹¹⁾. Azért Jézust is, mint emberi testbe öltözött Isten-fiát a böjtöléstől elvonni megkísértvén, arra ösztönözté, hogy, ha valóságos Isten, változtassa hát az ott levő köveket kenyerekké, és enyhítse azokkal éhségét, mely testét ellankasztotta, hosszas levén böjtölése. De Jézus visszautasítá a gonosz lélek inceselkedését, és a megkezdett böjtöt állhatatosan folytatta. Körülöttünk is inceskednek a böjt idején a gonosz lelkek, kik az üdvös böjt érdemeitől megfosztani akarván, majd alattomos fondorkodások, majd nyilvános megtámadások, rágalmak, gúnyok által törekedzenek a böjttől elidegeníteni. S mi ekkor a mi kötelességünk? Siessünk elménkkel Jézus közelébe, a pusztába, és követvén példáját a böjtbeni állhatatosságban, szégyenítsük meg a gonosz lelkeket, győzedelmeskedvén kísértéseiken, támogatva az Ur Jézus Krisztus kegyelme és segítsége által. És ha így függünk Jézus példáin szívben és lélekben: oh mily nagy erőt nyerünk a kísértetek biztos legyőzésére!

Eltelvén Jézusra nézve a böjt ideje a pusztában, onnan legelőször is Jerusalemben ment vala, s innen ismét a Jordán környékére, hól azután is gyakrabban megfordult, hirdetvén az üdvösség tudományát a hozzá siető népcsoportoknak. Kövessük hát mi is Jézust lélekben, s kísérjük őt vissza Jordán vidékére. És midőn halljuk a sz. evangéliumokban hirdettetni, hogy gyakran tanította ott a népet az üdvösség tudományára, legyünk mi is ott lélekben; és midőn azt mi is hirdettetni halljuk, legyünk éber figyelemmel, s határozzuk el magunkat erős szívvél és lélekkel: hogy szent tanításai szerint akarunk élni, és azokat követve üdvösen meghalni.

Vezzerle Gáspár.

Feszület előtt.

Oly rég legel már elborult szemem
Ez egyszerű feszületen!

A fájdalomnak nézi tán határát?
De mindenütt a végtelenbe lát...

Lezárul olykor... s ismét rá tapad...
Oly nagy fájdalom a d, Isten!
Mint magad.

A szíven lát egy könyező sebet,
Hol üdvünk újra született;
Bámul az ész ily égből szállt szerelmen,
Egy kised szíven ah hogy férhet el?!
Keblem feszül és a szem fönakad...

⁵⁾ Máté 3, 16. 17. — ⁶⁾ Máté 4, 1. — ⁷⁾ Máté 4, 2. — ⁸⁾ August. Serm. de jejuniu. —

⁹⁾ Leo, de jejun. septimi mensis. — ¹⁰⁾ Bernard. Serm. 38. — ¹¹⁾ Tóth. 12, 8.

Oly nagy szerelmed, Isten!
Mint magad.

S míg a feszült kar tárva van felém,
Szerelmem ég a sziv egén.
Egy-egy öreg köny gördül át az arczon,
Mig büneinket mélyen fájlatom,
S egy mély sohajjal tör ki: Istenem!
Fájdalmad és szerelmed....
Végtelen!...

Sebők László.

Agárdi lombok.

Regék

Danisztól.

IX.

Bószja Julis álma.

(Folytatás.)

Volt egyszer egy faluban egy igen tehetős gazda ember, kit Bálintnak nevezének. Három háza volt, és két szőleje; volt azonkívül egy egész telke, s épen azért a tagosítatlan határ minden táblájában voltak neki földjei. Bálint azonban nem érdemlé ezt az Isten áldását, mert kemény szivű és vallástalan ember volt; kevély is volt, és fölfuvalkodott birtokában; templomba pedig soha sem járt. Volt a faluban egy János nevű zsellér ember. Ez közönségesen éven át Bálint napszámosa szokott lenni; s akár merre vala is munkában, Bálint mindenkor elment utána, megnézni őt. És közönségesen ezt a kérdést szokta hozzá intézni: „Te János! kié ez a föld?” Akarát tudnillik a büszke gazda-ember, hogy János ekképen felelne rá: „Bálint uramé!” — De János, a szegény, ismerte és gyűlölte is a gazda büszkeségét, azért kérdéseire közönségesen így válaszolt: „Nem tudom, uram!” Egyszer a szőlőt kapálta János; utána ment Bálint megnézni őt, s kevés szavakat váltván vele, kérdé a zsellért: „Te János! kié ez a szőlő?” — s János csendes, hideg vérrrel felelé: „Nem tudom, uram!” — „Ez az én szőlőm!” — kiálta föl haragosan Bálint, s indulatosan fordulva el a zsellértől, haza ballagott. Egy hét múlva János a kukoricza-földet kapálta; utána ment Bálint, hogy megnézzé őt. Megdicsérte a munkát, és így szóla a napszámoshoz: „Te János! kié ez a föld?” — „Nem tudom uram!” — felele János hidegen. „Ez a föld az én földem!” — kiálta föl Bálint dühösen, s haragos szemeit merően forgatva, odahagyá a zsellért. Egy hét múlva János a gazda lakásánál a kertet ásta; ide is kiment hozzá Bálint, megnézni őt. S miután többféle tárgyáról szólott volna művesével, előállott végre a régi kérdéssel, mondván: „Te János! kié ez a kert?” — „Nem tudom, uram!” — felele János alázatosan és hidegen. „Te ostoba! te semmit sem tudsz; ez az én kertem!” — riadott föl Bálint, iszonyu méregre lobbanva, s haragjában, mint a czövek, mozdulatlanul állva.

Ekkor János leveté a földre kalapját, összekapcsolt kezeit hosszú nyelű ásójára nyugasztá, s mint az imádkozó ember, fölemelé könybe merült szemeit az ég felé, s elmerülve nézé sokáig az eget, a nélkül, hogy Bálindra figyelmeztetett volna. Látván pedig Bálint hosszú meren-

gését Jánosnak, megszólítá őt, mondván: „Mit látsz te ott abban a levegőben?” — Ekkor János a gazda felé fordulva, a legszentebb együgyűség töredelmes hangján így beszéle hozzá: „En azt a szép eget nézem odafön, és nem tudom, kié; — ugyan kedves Bálint gazda, mondja meg nekem: kié az az ég?” — Ekkor Bálint hirtelen elfordula Jánostól; arcza elpirult, s nem tudott felelni. A zsellér finoman célzó kérdése keményen vágta meg Bálint szivét; érezte, hogy az égből neki semmi része, mert annak birtokára még legkisebb érdemet sem tón. Fájdalmas gondolatok között vánszorgott be szobájába, s elmélkedék az irás ama szavairól: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, ha lelke üdvösségének kárát vallja?” Bálint ezután jobb ember lön; meglátogatá naponkint a templomot, és az Istent szeretni megtanulta.

Itt Julcsa elhallgata egy kis ideig; azután pedig így folytató beszédét: Látod édes Andrisom! neked is így kell cselekedned, mint Bálintnak. Ne törődjél mindig azzal, hogy holnap mit eszünk, mit iszunk, vagy mivel ruházkodunk; hiszen elég minden napnak a maga baja. És aztán a mi mennyei Atyánk ugyis tudja, hogy mire van szükségünk, és azért gondja van is mireánk. Fogadjunk tehát szót Jézusnak, ki ezt mondá: „Keressétek előbb az Isten országát és az ő igazságát, és a többiek mind hozzá adatnak titeknek.”

Ekkor Julcsa keblére borult Andrisnak, és akará őt megölelni. De ime, csodálatos tünemény adta magát elő. Sajátságos szélnek zugása hallatszott, és a szél ereje betaszítá az egyik ablaktáblát, és eloltá a gyertyát. A míg pedig Andris a gyufát keresné zsebében, ime kinyílik az ajtó, és belép rajta egy angyal igéző szép tennel, két kezében nagyszerű csigahéj-alaku medenczét hozott, és a medencze jaspis kőből vala, és tetézve ragyogott nagy darab égő parázsszal; és a parázs nem öltött magára szürke hamupalástot, hanem izzott pirosan, úgy hogy ropogva röpkedtek a szikrák apró milliói, s erősen hallatszott a vidáman égő eleven paráznak sűrű szikogása. A parázs az angyal arcát piros lángba borítá, és betölté a szobát haldokló napéhoz hasonló szép fénynyel. Letevén az angyal a tüzes medenczét az asztalra, bájolóan csengő hangon parancsolá nekik, mondván: „Nyuljatok hozzá, és egyetek belőle!”

Andris betakará arcát két kezével és elfordult; és akart elvonulni a tűz melege elől, de lábai nem mozdultak. Julcsa biztatá férjét, s mondá: „Andris nyulj hozzá, és egyél!” — „Egyél ugyan magad, ha tetszik!” — felelé Andris, egész testében reszketve, s fejét az asztal alá rejtve. „Miféle tűz ez?” — kérdé Julcsa az angyaltól, tisztelettel tevén össze kezeit. És mondá az angyal: „Ez a tűz az emberi erények kísértő tüze a mennyekből; a ki az Istent szereti, és a szive tiszta, és sorsával meg van elégedve, az ehetik e tüzből bátran!” És intett az angyal Julcsának, hogy egyék a tüzből. Julcsa tehát betevé hófehér kis kezét e tűz közé, s vón a parázból és evék; és a szikrázó parázs ropogott fogai alatt, mint a fehér czukor, s úgy piroslott szája belseje, mintha a nap akart volna kikelni belőle. Ekkor mondá az angyal: „Ugy-e megmondottam, hogy nem kell félni e tüztől? mert az embernek ajkait és nyelvét nem a tűz égeti meg, hanem az istenkáromlás, és a gonoszszólás. Azért

szeressétek az Istent, és akkor ne felejtek a tüztől, víztől, mennydörgéstől, a gyilkostól és a haláltól. Mert azoknak, kik az Istent szeretik, mindenek javukra szolgálhatnak!"

E szavak után az angyal benyult a keblébe, kivőn onnét egy marok tömjént, a tűzbe veté és minden emberi fogalmat felülhaladó édes illat tölté be a házat, s édesen érzékenyülve, bámolni kezének a házaspárok. És mondá az angyal: „Én a tüzet visszaviszem az Ur tűzhelyére; ti pedig még egy ideig itt maradtok a földön. Hanem azt megmondom nektek, hogy mindenkor imádkozzatok, mert az imádságnak illata ennél az illatnál sokkal kedvesebb az Istennél mennyországában!"

Ekkor az angyal eltűnt. Andris pedig fölemelé fejét, és égve találta a gyertyát, bezárva az ablakot, és a szívét oly könnyűnek érezé, minő soha sem volt. Rendkívüli vidámság szállotta meg egész valóját: imádkozék, és megcsókola Julesát, és megfogadá, hogy soha többé nem lesz szomorú; hogy sorsával megelégszik, és szeretni az Istent lesz a legfőbb öröme. Most pedig Andris a látottakon való esodálkozásában hajtogatva fejét, kiment aludni a szérűre: Julesa pedig lefeküdt ágyába, és álmodik vala esodálatos álmot.

(Vége következik.)

A pénzsomj veszélyessége. *)

Bethániában, a három testvér: Lázár, Mária s Mártha lakásán, a sötét lelkű Judás nagyon esalatozott számításában. Mária Magdolna a drága alabastrom-edényt mindenestire oda ajándékozhatta volna Urának és isteni Mesterének. Eladta volna ezt aztán Judás 300 tizesen, és a pénzt el lehetett volna osztani a szegények között; hanem a szegények alatt kétségkívül a maga drága személyét értette. Mária Magdolna pedig eltörte az alabastrom-edényt és kiönté a drága kenetet Jézus fejére, úgy hogy az egész ház betelt illatával. Kemény szavakkal támadá meg Judás a tékozló Magdolnát; de Jézus kikelt Mária Magdolna védelmére s megdicsérte tettét. Fölebredt erre Judás szívében a vén fukarság, valamint fölkel a megsebesített medve dühös boszuállásra. S így szóla Judás szívében a gonosz sátán: „Ne bánd! majd helyreítjük ezen veszteséget. Valljon a főpapok és farizeusok nem azon török-e fejöket, mikép keríthetnék hatalmukba a mestert? De ők nem merészelnék hozzá közelitni; mert félnek esodatevő hatalmától, félnek a néptől is; aztán meg azt sem tudják: hol s mikép foghatnák el Jézust. Elmegy tehát hozzájok s egy ártatlan ajánlatot tesz nekik. Önekik a te ajánlatod keveset vagy semmit sem fog használni; mert a mester, valamint eddig, úgy ezután is semmivé teszi intézkedéseiket. De neked hasznod lesz belőle; mert meg kell fizetnödök fáradságodat.“ — És elment Judás a főpapokhoz s mondá nekik: „Mit szándékoztok nekem fizetni s én öt kezeitekbe adom? Ők pedig határozának neki harmincz ezüstpénzt“ (Máté 26, 15.). Judás senkitől föl nem szólíttatva, annál kevésbbé kényszerítve, azon ajánlatot teszi: hogy átadja Jézust, ki épen előbb mosá meg lábait, kinek szentséges te-tét magához vette, ... az egész világ árát és kincsét 30 ezüstpénzen áruba bocsátja. Oh mit nem tehet az aranyak és ezüstnek kívánsága. Mennyire elszédíti a pénz az embert; mennyire uralkodik a pénz e világon!

Egy régi arabiai történet megenlíti egy szegény, tompa eszű, Xailun nevű embert, ki, a mint több balesetek után végre egy régi sirboltban egy nagy fazék aranyat talált, ezen időtől fogva legott józan, okos embernek kezdték őt tartani, kinek esze s lelki tehetségei fölül roppant tévedésben voltak az em-

berek mostanáig. Így tehát már a régi arabiai emberek is a pénzes embert okos embernek tartották. Földolog volt nálok a pénz. Földolog az, a minek a fejben van székhelye, — ez pedig az okosság; már pedig okosság által jut az ember pénzhez, s még bizonyosabban jut pénz által okossághoz. A pénz mindent kipótol.

Ha valamely leány vak az egyik szemére, tegyen a helyére ezer aranyat, ki lesz pótolva a hiány azonnal. Ha nagyon himlőhelyes, tegyen egy-egy aranyat minden himlő helyére, aranyos képe lesz mindjárt. E szerint tehát a pénz csakugyan földolog. Epen azért, valamint hajdan az igazi paradicsomban, ugy a mostani világ álnok paradicsomának közepén is van egy tudásfa, és sok sima kő és süri tűske-sövény van körötte; a neve pedig: pénz-fa. Erre is föltekerezőtt az ősi kigyó, mely csábítva kiáltja: „A ki enni fog e fáról, megnyílnak szemei, olyan lesz mint az istenek, tudja a jót és gonoszt“ (I. Móz. 3, 5.). A ki szed gyümölcsöt e fáról, hatalmas, boldog és okos embernek tartják az olyant; igen, megnyílnak szemei, — egészen máskép fog gondolkozni a hitről, alázatról és mértékletéről. Olyan lesz, mint az istenek; mert a fontos és hatalmas emberek közé fog számíttatni, tömjéneznek neki, remélnek benne, folyamodnak hozzá, — ő pedig nem szorul menyei segítségre oly mértékben, mint más emberek; tudja és ismeri most már a jót és gonoszt, ő ért mindent, helyesen ítél mindenről. Egy a földolog: ő tudja, bírja ezt; és e szerint kell becsülni mind a többit. — Teszem azt, szó fordul elő egy orvosról. Dicsérik tudományát, belátását, szorgalmát, szerenésjét: de valljon mi-csoda ezen dicsérő-beszéd zárszava, amenja? Megmondom: „Ez az ember sok szép pénzt szereszhett magának!“ — Valamelyik hivatalnok nagyobb tisztiségre jut; és a kiket érdekel ez az újság, ezek talán azon bonyolodott ügyekről szólnak, melyeket majd az a hivatalnok el fog intézni, vagy azon közjóról, melyet az elő fog mozdítani? Koránsem; a földologról, arról szólnak: „Mennyire megévi fizetése?“ — Elszegődik a szolgálatba. Keresi-e ez, vagy kérdik-e tőle: valljon istenfelő házba megy-e szolgálatba? Szó sincs erről, — hanem arról igen: hogy mennyi lesz a bére? — Ime, tehát a pénz a ezél, a pénz a földolog.

Vagy ha épen nem is ezél a pénz, de bizonynyal legfőbb eszköz minden földi ezélokra. Megírta már böles Salamon, hogy „a pénznek minden engedelmeskedik“ (Préd. 10, 19.). Mit nem tehet meg az arany? Hatalma van népek és városok, ajtók és závarok, kötelesség és lelkismeret fölött; megtehet mindent és — semmit. Mert valóban nem adhat okosságot és értelmet, nem adhatja vissza életünket, nem fiatalíthatja meg a vén embert, és nem nyíthatja meg a mennyország ajtaját. A világ minden kincse, a isteni kegyelem egyetlen egy fény sugarához képest, semmi, épen semmi. — Mi haszna volt Judásnak a harmincz ezüstpénzből? Semmi egyéb, mint gyötrellem, kétségbeesés, örök kárhozat. Azért mondá Jézus: „Szerenésje lett volna azon embernek, ha nem született volna“ (Máté 26, 24.). — Egyiptom terjedelmes pusztáiban számos remete élt hajdan, kik minden idejüket imádság és munka között osztották föl. A mint egykor egy ily remeték temetésére társai összegyűltek, száz ezüstpénzt találtak a holtnak gyékény derekalja alatt. Tanácskoznai kezdetek, valljon mit tegyenek e pénzzel? Némelyek a szegények között akarák fölosztani, mások a templomra, vagy a biblia leírására akarák fordítani; de a remeték főnökei, Makarius és Pakabo, mást rendeltek; ezek így szólának: Tegyétek e pénzt vele együtt a sirba; hanyjátok rá földet, és kiáltatok szent Péterrel: „Veszssen el veled a te ezüstöd!“ (Ap. es. 8, 20.). E rendelet borzadással töltötte el a remetéket, és mindenki irtózott ezentul a pénzgyűjtéstől. A nagy Makariusznak e rendelete tulzottnak tetszhetik, ha meg nem gondoljuk, hogy azon remetéket a szegénység szigorú esküje kötelezé semmivel sem birni; mire nézve itt a fősvénység vétke valódi szentségtörés volt, miben a remete haláláig megmaradt, s így a többire nézve ezen elriasztó példa csakugyan kívánatos volt. — De nekünk, kik Judásban sokkal irtózatosb rénképet látunk, van-e nekünk még egyéb intésre is szükségünk? ...

Úgyan mit eselekedtél Judás? „Eladtam mesteremet és tudósségemet harmincz ezüst-uramat, eladtam Istenemet és tudósségemet harmincz ezüst-

*) Mutatványul egy szakasz H u s z á r Károlynak „Az Ur Jézus szenvedése és halála“ című nagybőjti beszédeiből, melyeket lapunk folyó évi 4-ik számában ajánlottunk. Szerk.

pénzen. — Miért cselekedted ezt Judás? — Ő pedig így felel: „Atok reád! mit szólítasz engem? szólítsd a földön lakó atyámfiait, van ott elég atyámfia!” — Oh Judás, igazat szólottál! A te harmincz ezüstpénzed még most is uralkodik a földön. Ily harmincz ezüstpénzen adja el az istentelen anya az ő gyöngyeleányát; és kit ad el más, mint az ártatlanság urát, Krisztus Jézust? — Harmincz ezüstpénzen adják el az igazságtalan bírák, lelkiismeretlen kalmárok, mesteremberek, napszamosok stb. keresztény kötelességüket és embertársuk jogát; és kit adnak el ezek más, mint az igazság urát, Krisztus Jézust? De „mit használ embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja? avagy micsoda váltságot fog adhatni ember az ő lelkeért?” (Máté. 15. 26.). Nem vásároltatott-e ropant, végtelen áron, az Istenember vérén a mi lelkünk? — És van-e több, mint egy lelkünk? Az okos ember minden szava, minden cselekedete előtt meggondolja: valljon mit nyer ez által és mit vesz? s abban hagyja, ha nagyobb lenne a veszteség, mint az nyereség. Minden vétékkel lelkünket, egyetlen halhatatlan lelkünket vesztegetjük, minél nincsen nagyobb javunk, kincsünk e földön. S mily meggondolatlanul vesztegeti ezt az ember sokszor legesekélyebb mulandó dologért, néha pedig épen semmiért! Mit nyersz a káromkodással, irigységgel, haraggal stb. s mit vesztesz? — XI. Benedek pápa egykor azon súlyos helyzetbe került, hogy kénytelen volt vagy lelkismerete ellen cselekedni, azaz vétkezni, vagy pedig egy hatalmas uralkodót megsérteni. Ezen uralkodó ugyanis valami olyast kívánt a pápától, mit ez lelkének vesztegetése nélkül nem teljesíthetett. De az egyháznak rettenthetlen feje, pillanatig sem habozva, így szólt a következő: „Ird meg ő fölségének, hogy kívánatát nem teljesíthetem, mert nekem is, mint neki, csak egy lelkem van. Ha kettő volna, fölálódhatnám az egyiket; de miután csak egy van, ez egyet nem akarom kedveért elveszteni!” Menj keresztény lélek, kérdezd meg a természetet, kérdezd meg a világot, és kérdezd meg a sátánt: Mit szándékoztok nekem fizetni s én eladom Krisztus kegyelmét, eladom életemet, üdvösségemet, eladom nektek Istenemet? Mit adtok, ha egy halálos bünt, igen, ha egy bocsánandó bünt elkövetek? Egy pillanatig tartó baromi gyönyörűséget; a mulandó dicsőség árnyékát; egy marokpénzt, vagy dús-gazdagságot? Végre pedig ugy-e Istenőli elhagyottságot, kétségbeesést, örök kárhozzátot? — „Tekints reám és hallgass meg Uram Istenem! világosítsd meg szemeimet, nehogy elnyomattassam a halál álmától” (Zsolt. 12. 4.). Mondj egyetlen lelkemnek: Én vagyok a te üdvösséged!

Balatonfüredi séták.

XVII.

Diák koromban egyszer a pajtába bukfeneczeket háyni vetődtem, hol épen cséplötek. A cséplők egyike kiszolgált baka volt, s e miatt szörnyű tudálékos, s mint ilyen nem esékély tekintélyel bír. Mihelyt meglátott, vizet látván malmára, azonnal kezdte beszélni az olaszországi rozmaring-erdőről, mondván, hogy Taliánországban oly nagyra nő a rozmaring, hogy egytől-egyig mestergerendának használják. Én összeszedtem természetani tudományomat, állítván, hogy a rozmaring csak esemete, következőleg nem nőhet oly nagygyá. De hiában, a cséplők azon kuruéz kérdést tettek: voltam-e ott? Nem — vizonzám. — No hát akkor nem is tudhatja ugy, mint ez, mert ő ott szolgált. És ő neki lett igaz.

Be sokan vannak még most is olyanok, kik csak saját szemeknek hisznek, kik csak a kézzelfogható dolgoknak adnak hitelt, meg nem fontolván, hogy ekkor a hit már tudás s a válík! Jól van tehát; én is most az örökös Gondviselésnek egy kézzelfogható tanbizonyosságát állítom elő, melyből világossá lesz, hogy addig jár a korsó a vízre, míg végre eltörik; melyből kitűnik, hogy ha, mint az írás mondja, az Istennek ezer év annyi, mint egy, ugy az ember is annyi, mint ezer, a minthogy a jópásztor is 99 juhát elhagyá s az egy elveszett után indult. S ekként nem csak nagy nemzetek történetében, de egyes emberek viszonyaiban is föltűnőleg látható ama fensőbb erő s hatalom, melynek neve: Isten ujjá.

Okram Náci jámbor, istenfélő ember; Isten kegyelme még küljölétében is észrevehető rajta. Olyan hat ökre van, hogy akármi kiállításon is jutalmat nyeroének. — Egy reggel azonban az istállóba nyitván, hullt helyét találja a hat páranak. Hamarjában biz a Jób sorsára gondolt, azon átváltozással mégis, hogy Isten adta ugyan, de az — ökrökötök elvitték.

Sirt-ritt az anyjok; de Náci gazda vigasztalólag mondá: „Ha Isten velünk, semmi bajunk!”

És nyakába veté löször tarisznyáját, s összejárta a vármegyéket sorban, vásárról vásárra. De a három hónapi keresés biában volt; mert a lököttök szállítási eszközeikben akármi vasnt gyorsaságán is kitesznek.

Végre nagy fáradtan haza jött szomoruan, lehajtott fővel, halkán mondván: — Nincsenek!

Az anyjok újra sirt. Ő pedig szünet nélkül jámborságában arról gondolkodott, hogy mivel bánthatta meg Istenét, hogy őt így megbüntette. Mert hiában, még a jó is hétszer vétkezik napjában. Tömerdeket összeviassza gondolt, még ott is hibát keresvén, a hol tulajdonképen semmi baj sem volt. — Mig végre hosszas utja, fáradalmi s lelki kimerültsége következtében édesen elaludt. Oh a jámbor mindig édesen aluszik!

Szent Józsefnek és a keleti bölcséknek világosan megmondotta álmukban az angyal, mitevők legyenek; Náci gazdának csak homályosan, de utóbb mégis kézzelfoghatólag. Al-mában ugyanis ugy tetszett neki, mintha tömerdek ember közt járna. Jött-ment, adott-vett mindenki; egyik zsákot cipelt hátán, másik löháton nyargalt; emez marhát árult, amaz boltbelieket. Még medvéket tánczoltató talián sem hiányzott.

Nem tudta magában elgondolni, mikor fölébredt, mit jelentsen ez álom. A „legujabb egyiptomi álmos-könyv”-től pedig nem akart tanácsot kérni, tudván, hogy az sületlenségek tár-ház, levén abban a ludczomb-evésre megírva, hogy jó. Ujra elaludt, és újra ugyanazt álmodta.

Még föl sem kelt, már is vendégei jöttek, kérvén bebo-csátatásukat.

Röviden elmondá egyikök, hogy minap 4 ökrét ellopták, hiában kereste azokat; de az éjjel azt álmodta, hogy E—n a vásáron fölleli, s minthogy Náci gazda is károsodott, tán jó volna, ha velök indulna, s keresné ő is a magáét.

Náci előtt minden világos lön: az ő álma tehát vásárt jelent, s ez embereket, és az ő álmát Isten küldötte. Elindulának. Kövessük őket.

Mentek egész nap. Este felé egy faluhöz értek Egyszerre csak azt veszik észre, hogy egy kis fiu kapaszkodik szánjukba.

— Hová kis fiu? — szólíták őt.

— S—be, Selli bátyámhoz.

— Aztán mit csinálsz ott?

— E—re megyünk; hat ökröt fogunk hajtani a vásárra.

E szavakra három emberünk összenézett, a fiut a szánba bevék, s faggatták.

— Ugy-e kis fiam, az ökröket egy nevelte bátyád?

— Oh nem, ugy vette most három hónapja. De most megint eladja, mert minap azt mondta Zsuzsi néni, én hal-lottam, hogy nem tanácsos őket tovább magánál tartani.

— Ugy-e fiam, mert drága a takarmány, és sokat esznek és semmit sem keresnek?

— Az ám!

Náci azonnal belátta, hogy e fiut az Isten küldötte. Miután tehát nevét s lakhelyét kitudták, s még más egyebeket kérdeztek, odább mentek. A zivatar hordta a havat, minden tájékozást elzárt, s utasaink egy szőlőhegybe tévedtek. Végök lett volna, de az ég, mely őket vezette, kiszabadítja őket, sőt egyenesen azt akará, hogy erre menjenek; mert im a szőlőben ismét találkoznak egy emberrel, ki mindig a hegyben lakik.

— Héj atyafi! könyörölgjön rajtunk, igazítson utba.

— Aztán mi járásban vannak kendtek?

— Hát mi bizony S—faluba akarunk, Selli uramhoz — tevék oda faggatásul.

— Hohó! hisz akkor kendtek embereim. Selli gazdának én vagyok a fuvarosa, tegnap is hitt, mennék vele Iharosba, hová minap együtt hajtottunk hat ökröt, de visszahoztuk. Selli gazda derék gazdag ember, szerenesés ökrkereskedő!

Ismét többet tudtak. Hanem ugy gondolák, most csak

menjünk a vásárra és csak azután Séli gazdához. És úgy teték. Mikor E—re értek, három részre osztottak, mindegyik egy-egy, a városba vezető utat állván el. A nép mindenünnen özönlött, a tömérdek marhát hajtották; mert télre a szegény ember takarmány hiánya miatt el szokja adni marháját.

Alig állta el Náci gazda helyét, messziről két ökröt hajtott egy szürös egyén. Azonnal ráismert két párájára, daczára annak, hogy szarvuk el volt tűz által szegényeknek görbitve.

— Hogy az ökrök? — kérdi az oda érőt.

— 490 forint — viszonzá az.

— Az sok — mond Náci — én ingyen akarom őket, mert ez ökrök enyimek.

— Ha kendé, hát hajtsa, hová akarja. — És kezébe adá azokat, nem az ellenállásról, hanem az összegyűlt nép közt bőrének megmentéséről kezdvén gondolkozni.

— De nem úgy, hanem a törvényre, azután Séli gazdához! — E szavakra emberünk halotthalvány lön. És ott hagyta mindent, a két ökröt kivéve, és mentek rögtön I—felé. — A faluba két ut vezet, egyik az igazi, másik csak mellék-köz. Itt újra eltévedtek, mert az ég ismét úgy akará; az igazi ut helyett a közön mentek. Alig voltak közepén, egy emberrel találkoznak. Vissza akart térni.

— Hohó atyafi, egy pár szóra! Nem tudja, hol lakik Séli gazda?

— Én magam vagyok az — viszonzá amaz sötétén.

— Dicsőség az Istennek! — kiálta Náci gazda örömben. — No atyafi, eljöttünk ám a 4 ökrért, és hatnak az árért!

A gyalázat alól menekülni nem tudó Séli mindent megvallott. Megmondá, hogy az ökröket ő lopta el; tegnap még mind a hatot E—re akarta hajtatni, hanem ma mást gondolván, 4-et Iharosba küldött, kettőt meg ez emberre bizott eladás végett. Pedig Séli gazdag ember, van neki mindene: most tünt ki, hogyan szerezte.

És Náci gazda megkapta ökreit, megkapták társai is; és a gonosztevők is elvették jutalmukat. Tehát az álmot, a kis fiút, a szőlőben levő embert Isten küldötte; a közöni menés szintén Isten intése volt. És lön nagy esodálkozás mindenütt, és elhívé mindenki, hogy itt Isten keze működött, mely a gazok napfényrei hozásában bőlesebb minden törvényénél.

Irtam pedig ezt nektek, jámborok, örömvigasztalásul, és irtam nektek, gonoszok, elrettentésül, hogy ismerjétek meg, miszerint addig jár a korsó a vizre, míg végre eltörik. Ha más-kép nem, hát álmok által hozza Isten napfényre tetteiteket. — Tartsa tehát a 7-dik parancsot szemé előtt mindenki; mert hisz ép ennek nyomán mondja sz. Pál, hogy a tolvajok Isten országát nem birandják. A szántóvető, ha az éhes bírvágy ragadja meg szívet, inkább énekelje el:

Van és a ki boldogságom oszsa meg:
Egy hív nő s az áldott kedves gyermekek;
Sürgők-forgók, mint a fárado apa,
Jámbor- s istenfélők, mint a jó anya.
A természet fris gyöpén itt térdelünk:
Áldj meg minket mi Atyánk, mi Istenünk!
Öntsd ki a bőségszarvat mezőnk felett,
S hagyj meg nekünk az elégedett szívet!

Lukácsék János.

Téli esték.

III.

Nemde Palim — kezdé Fenyéri ismét beszédét — pompás dolog, ha az ember gazdag? Nem tagadom én sem; a szegény szánalomra méltó. De mit tesz az, gazdag embernek lenni? Hány hold földjének, mennyi állampapírjának, vagy mekkora halom aranyának kell az embernek lenni, hogy gazdagnak mondathassék?

Látod, János szomszédod gazdagnak hinné magát, ha egy kis háza volna, a hová meghuzhassa magát, vagy ha szőleje, kis földje, kertje volna. Ellenben Imre mindjárt mellette mindezek birtokában van, mégis nagyon szegénynek hiszi magát, s valóban az is. Oh édes Palim, ismerek én szegényeket, nyomorult szánandó szegényeket, kiknek husz vagy még több ezer forint

jövedelmök van. Más részről tudok igazán boldog, magukat gazdagoknak tartó embereket, kiknek irigylendő sorsuk van, pedig két egészséges karukon kívül semmijök sincsen.

A szerencse nem valami általános dolog, melyet bár misecsoda mennyiség képviselhetne. A szerencse meghatározására két szám kívántatik: a jövedelmeké és a szükségeké. E két számnak egymáshoz viszonyából ered a gazdagság vagy szegénység.

Gazdag az, bármily csekély legyen is a jövedelmét képviselő szám, kinek többje van, mint a mennyi szükségének kielégítésére kívántatik; ellenben szegény az, kinek, bármily pénzforrásai legyenek is, nagyobbak szükségéi, mint jövedelmei. Tehát szaporítani a jövedelmet, kevesíteni a szükségeket: ez a gazdagodhatásnak igazi titka. Jövedelmeink szaporítására két módunk van: a munka és a rendtartás. De minden buzgó akaratunk mellett is jövedelmeinket a végtelenig nem szaporíthatjuk. Ebben minden emberre nézve van bizonyos határ, melyet átlépni nem lehet. Azon kell lennünk, hogy midőn munkánk által vagyónkat gyarapítani igyekszünk, ugyanazon időben tanuljuk szükségünket is kevesíteni. És miután, legalább bizonyos fokig, töltünk függ szükségünket kevesíteni, azokat jövedelmeinkkel összhangzásba hozni: következik, hogy a szerencse nem születéshez kötött kiváltság, mint némelyek szeretik mondani, hanem inkább az akarat vivmánya; következik továbbá, hogy a szegénység nem a Gondviseléstől eredő igazságtalanság, hanem saját gyengeségünk eredménye.

Az a kérdés: vajjon lehet-e mindig szükségünket annyira alábbszállítani, hogy ezek jövedelmeinket soha fölül ne mulják?

A szükségesek különfélek. Vannak olyanok, melyeknek forrása a hiúság, büszkeség, rendetlen szenvedélyek, melyeknek karjaiba vetettük magunkat. Ezek az élet különféle szakáiban ránk tapadt rossz szokások; mesterkelt, gyakran gyalázzal járó szükségek, melyek csak esztelenségünk mellett tanuskodnak; kielégíthetlen szükségek, oly mértékben növekedők, melyben azokat kielégítjük, s melyek egy nyugodt pillanatot nem engednek. Én nem ismerek vagyont, mely ily szükségeket kielégíteni képes volna; nem ismerek embert, kinek ily szükségéi levén, azt mondhatná: kielégítettem kívánságomat, elégedett vagyok. De miután e szükségek mesterségesen előidézettek s a szív romlottságából erednek: töltünk függ azokat magunktól eltávolítani akkor, a midőn tetszik, ha ezt megtenni komoly akaratunk van.

Vannak másnemű szükségek, azon álláshoz kötöttek, melyet a világban elfoglalunk. Ezek társadalmunk előítéleteinek gyümölcsei; sokások, melyek gyermekségünkben vagy azóta lettek sajátunkká, és a melyek nem kevésbbé terhesek. Kétségkívül nehezebb, fájdalmasb ilyenmű szükségektől megválnunk; közönségesen vérzik a szív, ha e kedvelt szükségektől meg kell válnunk. De kevés bátorsággal sikra kelhetünk ezen előítéletek ellen, s azokat legyőzhetjük. Önkényt leszállhatunk azon magasról, hová a születés bennünket helyezett; szétszakaszthatjuk még a tiszteletes szokásokat is, melyek bennünket lenyűgözve tartottak, hogy egyensúlyba helyezzük magunkat csekély jövedelmeinkkel.

Vannak végre természet-parancsolta szükségek. Ezek le nem szállíthatók ugyan az élet veszélye nélkül; de meg kell jegyeznünk, hogy méltányos kárpótlásul Isten úgy rendelte, hogy azok kielégítése legkönnyebb legyen. Viz van mindenütt; a föld a munkától ritkán tagadja meg a termést, melyet táplálásunkra hoz. Hozzá kell tennem, hogy e szükségek, egyszer kielégítve, jó időre megszűnnek; hogy nem növekednek úgy, mint a mesterkelték, s egész éltünk folyamán keresztül ugyanazok maradnak.

Oly ember, ki ment a torkosságtól s büszkeségtől; ki kisesapongásra, játékra nem adta magát; ki távol tudott tartani oly szükségeket, melyek jövedelmével össze nem egyeztethetők; más részről egyszerűséghez, rendtartáshoz, munkaszeretethez szokott; kinek egészséges karjai vannak s vagy csak közönséges értelmiséggel is bír; ki valamely mesterséget tanult, azaz oly módot, mely által testi s értelmi erejét hasznosíthatja: az ilyen ember legalább a társadalom rendes állapotában gazdag. Mert oly időszakban, midőn a munka értéke egyensúlyban van az élet szükségével, könnyű az iparosnak maga s családja szá-

mára az elkertíthetlennül szükségeseket megszerezni, tudnillik a kenyeret; sőt ehhez könnyen hozzászerezhet egy kis erősítő bort, az elvesztett erőt helyreállító tápláló ételeket, egészséges és kényelmes lakást és hozzá illő ruházatot. Kell-e ennél több? Epen nem, mert egyéb szükségseink nincsenek.

Igaz, vannak rendkívüli körülmények. Allhat be munkahiány, közinség, betegség: ezek egy időre megfogyaszthatják az iparos keresetét. De az ily szegénység rendkívüli. És van-e bár mily gazdag ember, ki ment volna ily eshetőségektől?

Igaz az is, hogy vannak testre, lélekre nézve tehetetlen emberek, kik mindennapi kenyerüket nem képesek megkeresni. S ezek valóban szegények; mert a természet megtagadta tőlök az eszközt, melylyel az általa szabott szükségeket kielégíthetné. De a Gondviselés ezeket sem hagyta el. Ezen a természet adományából kitagadott szerencsétlenek s azok számára, kiket valamely baleset tön bizonyos időre valódi szegényekké, küldé a földre a szeretetet. Meg fogod édes Palim engedni, hogy elfekintve azon szegényektől, kiket a restség, torkosság, kevélység, kiesapongás tön azzá, a szeretet könnyen fogja táplálni azokat, kiket Isten gondviselésébe bízott.

(Folytatása következik.)

Katholikus hírelet.

Csongrád, febr. 3-án 1861. Megtörtént kath. nagy városunkban is a városi tisztviselők választása, melyre nézve tán igen helyesen azt jegyezhetné meg a t. cz. olvasó: mi köze ehhez a Kath. Néplaphoz? — Igaz; s miután mi is azon véleményben vagyunk, tehát mellőzzük itt a választás folyamatát; mellőzzük a hivatalnok névsorát, átadván azt a politikai lapoknak. De van e választásnál, mi megérdemli, hogy e szentirányu lap hasábjain megemlítessék, az tudnillik, hogy Tóth István, megyei kiküldött ur a mult hó 27-én tartott népgyűlésen határozottan kimondotta, miszerint e nagyszerű lépés a város életében Istennel kezdessék. Minek következtében mult hó 28-án ünnepélyes „Jőj el Szentlélek Isten“ és szent mise tartott; e hó 3-án pedig „Téged Isten dicsőitünk“ hálaénekekkel fejeztetett be a tisztválasztás. Mi, kik csak Istentől várjuk munkánkra az áldást, csak örvendeni tudunk az ily magasztos és vallásos jeleneteknek. . . Isten örökös szeme virraszson az új tisztikar s jámbor népi kiküldött ur a mult hó 27-én tartott népgyűlésen hagynom, hogy F a r a g ó Imre városi tanácsnok ur temető kápolnánknak egy csinos kis orgonát ajándékozott. — Isten őt szorgalma után földi vagyonnal megáldá, s ő elismerve azt, hogy minden áldás Istentől jő, szent neve dicsőségére visszaad földi vagyonából; mely tény az élők könyvébe beíratik. Fogadja a t. jótévő hálas köszönetünket; áldja meg őt a minden áldások osztogatója még több földi vagyonnal, hogy így még többet juttathasson szent cselokra! Éltesse őt, a jámbor katolikus, a hű felebarátot, a becsületes embert, a jó hazafit istenfelő családjával hosszú évek során át!

S o h l y a A n t a l.

Bogyoszló, február 3-kán 1861. Kath. anyaszentegyházunknak minden, még a legparányibb szertartásai is magasztosak és tanulságteljesek. Ezt tapasztaltuk legközelebb is, ugyanint Gyertyaszentelő-Boldogasszony napján, melyen egy ünnepélyes szertartásnak szemtanúi voltunk. Ugyanis nt. Tóth Antal, szeretett lelkipásztorunk, püspöki engedély mellett a szepölötenül fogantatott szűz Máriának oltárképét az ünnepiesen összesereglett nép körében megszentelé. Nevezett lelkipásztorunk tudnillik a Rózsafüzér-társulatnak magasztos mivoltát megmagyarázván, a lelkesítés csakhamar vizshangra talált, a mennyiben 140 tagtárs egyesült a szent olvasó imádkozására; kik belbuzgalmatuk külsőleg is bebizonyítandók, a szepölö nélküli fogantatott szűz Máriának tiszteltére, a szentséges romai pápa által szentesített, Rózsafüzér képeinek megszerzése végett filléreiket összerakosgatták, s azt Vilfing József sopronyi jeles festész által el is készítettén, gyönyörű aranyos rámba foglalva, a szűz Máriának díszítésére fölajánlották. Nagy benyomást gyakorolt ránk e képnek beszentelése, mely alatt tagjai a társulatnak ős magyar rábaközi öltözékben s kezökben égő gyertyát tartva, a kis leánykák pedig az ártatlanság angyali öltözetében illő szalagokkal és virágokkal fölékesítve, az oltár előtt körben állottak.

Könyek zápora özönlé el a jó szülők szemeit, midőn kisdgyermeküket angyali ártatlanságuk jelvényével ékeskedni látták; de mindnyájunkéit is, midőn az egész templom belseje a kézben tartott égő viaszgyertyáknak egébe emelkedő lángjától mintegy mennyei fényben ragyogott. Lehetetlen volt örömkönyeinket elfojtanunk, midőn főpásztorunk, Simor János ő méltóságának levele előttünk fölolvastatott, melyben a beszentelési engedélyt örömmel nem csak megadá, hanem apostoli áldásához azon atyai kívánatát is csatolta, hogy a jó Isten a bold. Szűznek esedezése által minket minden veszedelemtől megőrizzen. — Az ez évi Gyertyaszentelő-Boldogasszony napja örökre emlékezetes marad előttünk, s hálátlanok lennénk, ha beszünetet nem mondanánk, hogy többeket ne is említsünk, G e z i G e r g e l y - s e s a l á d - j á n a k, S z a l a y I s t v á n n a k, K o v á c s J ó z s e f n e k, K o r b é l i J ó z s e f n e k, kik elsők voltak ezen ünnepély megkezdésével, s kiknek példáját édes örömmel követte a többi.

Közlök a társulat nevében: T ö r ö k J ó z s e f és N a g y M i h á l y, közpolgárok s egyszersmind a társulat vezérei.

Kaposvár, február 7. 1861. Gymnasiumunknak számos éven át érdemdu igazgatója, nt. K o r p o n a y F e r e n c z ur Kis-Bárra plebánosnak nevezetvén ki, az iskolai felév befejeztével az intézetet, hol annyi kedves emléket hagyand hátra, el fogja hagyni, új állomását elfoglalandó. Kaposvárról legnagyobb becsüléstünk s szeretetünket viszi magával, a sok szegény s árva háláját, kiknek ő valódi atyjok volt. Ő 25 éven át kedves s derék igazgatója volt az intézetnek, mely böles igazgatása alatt számtalanszor méltánylást érdemlő jeleit adta életrevaló működésének és a nevelés szent ügyében sikerének. Isten vezérelje őtet szerencsésen új pályáján! — Utódjaul megválasztatott a patronatus által ezen gymnasium tanári karának legidősbje, a közszeret embere és érdemekben megőszült N é m e t h I g n á c z tanár ur; mely választás igazán a közelismeréssel találkozott; s tekintve a nevezett tanár ur igen sok érdemét a tanári pályán, a történelem terén, valójában örvend mindenki, hogy ily derék és tiszta hazafi érzelmű egyének kezeibe jutott intézetünk vezetése. — Nem rég kísértük a sirba Hetesem ft. G é b e l J ó z s e f kedves kertületi-esperestünket. A sir egy még jó életkoru férfit, ki nemes szívvel tiszta hazaszeretetet, vallásosságot és munkásságot párosított, takar hideg kebelében. Nyugodjanak békében hamvai!

Az elmúlt évben nt. plebánosunk föl hívása következtében a nagy temetőben létesítendő k á p o l n a fölállítása iránt tetteknben nyilatkozott a részvét, habár nem is ugy, hogy ennek alapja némüleg megvetve volna már. Lehet mondani, az eddigi adakozások eredménye egy csepp még a tengerben. De ha az eddig tett igereket beváltatnak, és mindenki vallásos érzelmmel járul ezen szent mű létesítéséhez, ugy a szép ige rövid időn testté válik. Népiünk vallási érzületéről és egyebekről máskor. Addig is az ég áldása legyen velünk! B ü k y M i k l ó s.

Különfélek.

— P e s t. Folyó hó 10-kén reggel ment véghez a pest-lipót városi templom sekrestyéjének, mely jelenleg kápolnául s gyűl-helyeül szolgál a híveknek az istenitizsletre, ünnepélyes beszentelése. A szentelési szertartásokat bibornok herceg-prímás ő eminentiája személyesen végzé fényes egyházi segédlet mellett; ki is e végből városi lovagok által kísértetett a templomig, s annak lépesőjénél a városi küldöttség által az egybegyűlt nagy néptömeg lelkes éljenzései közt tiszteletteljes üdvözlettel fogadtatott. A beszentelés után ft. R á t h J ó z s e f lipótvárosi plebánus ur kenetdu egyházi beszédet mondott, kifejtvén abban a templom építésének történetét és viszontagságait, s áldást esdve le Istentől az egyházra, ennek fejére, hazánk herceg-prímására, a fejedelemre, nemzetünkre, az orszák minden nyelvi és vallásu lakóra. A szent beszédre ő eminentiája által tartott nagymise következett. Ez ünnepélyben a nagyszámu ajtatoskodókon kívül részt vönek az országbíró és főtárnokmester ő excellentiái is számos előkelő tisztviselőkkel együtt magyar diszöltönyben.

— P e s t i O l t á r e g y l e t. Febr. 6. A bevett szokáshoz híven, mely szerint az egyletek törekvéseik- s azok sikeréről éven-

kint számot adnak, szintén egylettünk is főállása első évének végén (1860-ki nov. kezdetén) a belföldi egyházi lapokban megjelent s azonfölül 3000 példányban külön lenyomott és hazánkban szétesztott terjedelmes évi tudósítványban oldá meg ebbeli föladatát. Azóta három hó folyt le. Az egylet bizottmánya egy részről azt hiszi, hogy a tagok, jötevők s ügybarátok várakozásának felel meg, ha a társulat sz. ügyének ez évnegyed alatti fejlődését nyilvánítja; mialatt más részről kötelessége legszentebbikének ismeri, újra hangosan bevallani, miszerint a jó siker egyes-egyedül az isteni kegyelem műve, és hogy az állhatatosok bővebb adományok részeseivé lesznek, mint a milyeneket várni csak mérészeltek volna is. A Pesten beirt egyleti tagok száma 1860-ki novemberhó 6-ka óta 862-ből 2015-re s a részvevőké 123-ből 161-re szaporodott. A vidékiek közül legtöbben Sopronból, Jász-Apátiból és a székesfehérvári püspöki megyéből irták be magukat.

Az évi tudósítványban megpendített gondolat, hogy az imaórák kisebb községekben részint az imádandó Oltári-titok iránti buzgóság emelésére, részint az imaórák választásánál mutatkozó nehézségek elhárítása végett, melyek a szegényebb földnépnél rendszerint nagyobbak, a belgiumi egyletek példájára a plebánus vezetése mellett a templomban közösen tartásának, mindinkább viszhangra talál. Arra is mutatkozik remény, hogy a fióktársulatok helyein is havonként tartatni szokott egyleti istentiszteletnél az Ur asztalához járulók száma az anyatársulat helyén lakó társak épületes példájára folyton szaporodni fog.

Valamint Pesten, ugy más helyeken is, névszerint Nagy-Szombatban, Székesfehérvárott, Rózsahegyen, Lovasberényben stb. szakadatlanul foly a munka a szegény templomok javára, s remélhető, hogy ezen templomok fölszerelésére szánt készleteknek ez évben rendezendő kiállítás az általán igen gazdagnak elismert tavalinál nem leend szegényebb.

Az egyleti év végén megjelenendő évi tudósítvány ismét az egylet bevétele s kiadásainak lehető részletes átnézetét adandja. Jelenleg a legközelebb lefolyt évnegyed alatti bevétel kiadásnak általános áttekintésére szoritkozunk. A mult évről maradt egy 21 frtről szóló államkötelezvény, 2 arany, 1 tallér és 235 frt. 72 kr. an. ért. A bevétel 1860-ki nov. 6-tól egész 1861-ki febr. 6-ig: 1102 frt. 36 kr. A kiadás e három hó alatt: 898 frt. 13 kr. Marad: 439 frt. 95 kr. a. ér., a nevezett kötelezvény, 2 arany, 1 tallér.

Midőn egylettünk minden jötevőjének szívünk mélyéből mondjuk: „Isten fizesse meg!“ s tagtársainkat az Urban fölszólitjuk, hogy főleg imaórákban és a szent áldozás után az imádandó Oltári-szentségben jelenlévő Istenembert, az Ur Jézus Krisztust, buzgón kérjük, hogy nagy irgalmassága szerint a különböket álmukból fölkeltse, a bűnöket megtérítse, az igazakat a tökély magasb fokára segítse: ezennel kérve kérjük a ft. papságot s mindazokat, kiknek az isteni gondviselés másokra némi befolyást engedett, hogy jámbor ezüli társulatunk terjesztésében közremunkálni sziveskedjenek. E bizalmas kérés itt annál inkább helyén látjuk, minthogy oly ügyet illet, melynek hatása a katolika hit s keresztény szeretet élesztése és terjesztése, névszerint a szent áldozáshoz járulás és az isteni Föltség kiengesztelése s kegyelmeerti imának sokasítása, ha valaha, ugy napjainkban minden bizonynyal mindnyájunknak nélkülözhetlen.

— **Imakönyv.** Örömtünkre szolgál figyelmetessé tenni tisztelt olvasó-közönségünket a **Heckena st** könyvnyomdájában megjelent igen csinos kiállítású, s négy gyönyörű acélmetsettel sz. képpel díszített imakönyvre ily cím alatt: „**Vezéres illag az üdv elnyerésére.** Imakönyv a kath. nőnem használatára. Szerkeszté **Tárkányi Béla.** Pest, 1860.“ 12-dr. 348 l. — **Ára:** kötetlen 2 frt 50 kr.; kötve 4 frt; díszkötésben 6 frt a. ért. Kapható Pesten, **Heckena st** Gusztáv könyvkiadóhivatalában.

A szép izléssel s szakavatottsággal kiállított tartalomdus imakönyv, mely bármely idegen nyelven szerkesztett imakönyvekkel kiállja a versenyt, kivált a buzgó honleányok részéről meleg pártolást méltán megérdemli.

— **Irodalom.** Ugy hiszem, minden lelkész örömmel veendi abbéli tudósításomat, hogy megjelentek a „**Szenvedéshe-**

lyek,“ vagyis büjti elmélkedések. **Szeményei Mihály** pécsmezei áldozártól. Ára 1 új frt. Kapható szerzőnél (Döbrököz, utolsó posta Mágocs) és **Ráth Mór**nál Pesten.

Szerző, mint költő és népszerű író ismeretes az olvasók előtt. Többször van szerenésenk találkozni beces nevével a „**Kath. Néplap**“ hasábjain. Most önálló munkájával lép föl; reméljük, meleg pártolásban fog részesülni, annál is inkább, mert az efféle hasznos munka maradandó becesel bir, és minden papnak szükséges. — Köszönet a szerzőnek jeles vállalatáért!

Egy áldozár.

— **Adatok IX. Pius pápa életéből.** (Folytatás.)

III. A mult század vége felé egy kedves öszi octoberi napon a Mastai gróf család falusi jöszágára rándult. Egy szolga, **Domenico Guido**, butorok s egyéb házi szükségletek átszállításával bizatván meg, ezzel ment előre a grófi család egyik tagja, a kis János. A jöszágra érve, a kis gyermek a szabadban vidóran s gondtalanul szökdecselt föl s alá, míg érszevételül egy tóhoz közeledve, ennek lejtős s nedves partján elsikamlott, a vízbe esett s alábukott. De az Ur nem akará, hogy az ifju élete oly korán kioltassék s nyom nélkül eltűnjék. **Guido** csakhamar ott termett s szerenésesen megmenté az ifju grófot. — Ez esemény után eltelt 50 év. — 1847-ik évi martius hóban egy 70 éves öreg s törődött szegény ember jött Romába, s a pápánál kihallgattatásért könyörgött; mit meg is nyert. Ugyanazon hó 28-án látjuk az öreget a pápai előtermekben várakozni. — A szokatlan fény azonban, vagyis inkább az öregnek benső világa s emlékei a gyöngékedő örege oly hatást gyakoroltak, hogy eszméletét veszve, élettelenül összerogyott. Csakhamar kivitetvén, fölélesztése minden lehető szerek alkalmazása által megkísértetett. A sz. atya is tudósított ez esemény felől, s a föllédlit öreget mindjárt maga elé bocsátá. Megnyerő nyájassága s leereszkedése következtében a szegény öreg egész bizalommal kilétét s jöttének okát előadá. Elmondá a sz. atyának, hogy neve **Domenico Guido**, ki őt, még mint gyermeket, a vízből kimenté. Kis tizletében, melyet a grófi családtól távozva, házassága után kezdett, öreg napjaiban egy szerenésellen esemény által tönkre jutván, miután roncsolt egészségi állapota s vénség miatti elerötlenedése a mindennapi kenyér-keresetre képtelenné tevék, kénytelen saját s hajadon leánya jövője miatt ő szentséghez fordulni s őt egykori tettére figyelmeztetni. IX. **Pius** pápa visszamemlékezve a történetekre, élete megmentőjének szívből hálát mondott s azt tetteben is nyilvánította. Élete hátralevő napjaira az öregnek ugyanis nyugdíjat rendelt magánpénztárából, és őt szükséges ruházattal ellátva, **Sinigaglia**ba küldé a grófi családhoz, hogy ott nyugodtan tölthesse végnapjait. Leányának pedig menyasszonyi jegyajándokul szép összegpénz utalványozott.

— **Syriából.** A híres eserkész **Ulem a Schamy** l következő levelet irt **Abd-el-Kadernek**: „Üdvözlét annak, ki híressé tette magát mindenek között; ki a viszállkodás tüzet eloltá; ki az ellenségeskedés fáját tekintetével, mint a sátán fejét, gyökerestül kiszakította. Dicséret Istennek! ki megengedte, hogy szolgája önmaga és a hitföltött örködjek. Üdvözlét az őszinte barátoknak, az igazságos **Abd-el-Kadernek**! A tisztelet és dicsőség pálmája virágozzék trónod fölött. Hallottam eseményeket, melyeket a fülek ismét követni, a belek ismét kihányani szeretnének. Borzasztó dolgok történtek a muzulmanok és muaéddinek (keresztények) között, kik előbb a khalifákkal békeszövetséget kötöttek. Hajszálaim fölborzadtak, és az én különben ránczok nélküli arezom barázdákat vetett azon sajnálandó események hallatára, melyek **Damaskusban** történtek. En akkor azt mondtam: a ros, tengeren és szárazföldön elharapózott. Nem; az nincs az Isten érdekében, hanem saját érdekek hozta magával, hogy a muzulmanok **Damaskusban** ily dolgokat követtek el. Minő fátyol fedezte akkor a kormányzók szemeit? mért usztak ők a gonoszságok fertőjében? mért felejtkeztek meg a proféta eme szavairól: „A ki egy muaéddinen (keresztényen) igazságtalanságot követ el; a ki töle a jogát megtagadja; a ki őt olyasmire kényseríti, a mi erejét föltulmulja, és a ki őt vagyónától megfosztja: — mondja a proféta — annak én leszek vádlója a föltámadás napján!“ Oh mily szépek e szavak! Midőn hallottam, hogy te a keresztények fölött az irgalmasság és jótékonyág szárnyait kiterjesztéd; midőn hallottam, hogy te azokat befogattad, kik az isteni törvényeket megsértették: legkevésbé sem csodálkoz-

tam rajta, hogy te a dicsőség mezején győzelmet arattál. Én meg valék veled elégedve. Vajha Isten is meg lenne elégedve veled a végső napon, midőn sem pénz, sem gyermekek neked mítsen használhatnak! Te a proféta szavait, melyeket Isten irgalmassága a halandóknak küldött, ismét föllevenített; te azokat megfékezted, kik az ő parancsolatait megszegték. Isten övön meg minket azoktól, kik túllépik a határokat, melyeket ő kijelölt! Ez okból fejezem én ki irántad örömet és megelégedésemet e levélben, — virágbokrétá ez, mely a szegény fogoly kertjében köttetett a hitetlenek között, a hatalmas Istennek akaratjából.

— A „Monde“ című francia lapnak Beyrutból, múlt évi december 31-kéről ezeket írják: „A parisi szent Vinczéről nevezett nénék Beyrutban elhatározták egy árvaintézetet emelni a mézárások elől megmenekült szegény leánykák számára. F u a d p a s a (a porta biztosa) helyet rendelt az építésre, L a v i g e r i e abbé pedig az építésre előlegesen 60000 frankot adott. December 18-án tétetett le az alapköv; mely szertartáson a francia tisztikar és a városbeli papság jelen volt; abban a maroniták két püspöke és az egyesült görögök három püspöke szintén részt vönek. Lavigerie abbé tartá a beszéltési beszédet. 175 árva leánya állotta körül az alapkövet, midőn az előkelőbbek a szokásos kalapácsütéseket végezték. A gyermekek nagyobbbrészt még csak rongyokban voltak burkolva, arcaikon még a nagy szenvedések nyomai látszottak. . . . A jezuíta atyák összegyűjtve a szegény árva-gyermekeket, őket lehető legnagyobb gondnal különféle szerzet-házaikban helyezik el; ilyen ápoltság van Bekfaiában 85, Saidában 100, Zahléban 110. A jezuíták a zahlei romok közelében szándékoznak fölláttani 700 gyermek számára földmívelői-iskolát az Algierban alapítottak mintájára. E célra a porta építkezési helyiséget ajándékozott. A jezuíták a többi árva-gyermekek részére Beyrutban szerzetházuk mellett több épületet béreltek ki. Eddig a lak nélküli árva-gyermekek, köztök 4—5 évesek, kénytelenek valának valamely zugba vonulva tölteni az éjeket. Jókora reggel aztán a jezuíták házába sietének, hol nappal táplálékban részesítették. Miután a jezuíták, miként mondva volt, több épületet béreltek ki, a gyermekek többé semmiben sem fognak hiányt szenvedni, s oktatásuk is megkezdethetik. Dec. 18-án, mint az árva-ház alapkövének letétele napján, a jezuíta atyák összegyűjték a 350 árva gyermeket Beyrutból s néhányakat a közellevő intézetből, hogy alkalmat szolgáltatssanak nekik, Lavigerie abbénak s a francia consulnak hálaajukat kifejezhetni.

Szent-István-Társulati ügy.

A Szent-István-Társulat folyó hó 7-kén tartotta méltóságos D a n i e l i k János cz. püspök ur elnöksége alatt választmányi gyűlését. A múlt havi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után alelnök ur ő méltósága, mindenekelőtt meleg szavakban köszönetet mondva a választmánynak azon figyelméért, melynél fogva őt cz. püspökké lett kinevezetése alkalmából a múlt hóban küldöttség által üdvözölte, a következő nagyfontosságú beszéddel lepte meg a szép számmal jelen volt választmányi tagokat:

Tisztelt választmány!

Az időtől, hogy a „Szent-István-Társulat“ ügyének vezetésében részt venni szerencsém van, minden igyekezetemet arra fordítottam, hogy ezen egyesületet, ha ugyan alelnöki székeztől egykor megválnom kellene, biztos főmunkadói állapotban hagyassam el. A közönség részvételék tartozom azon haladatos elismeréssel, mikép, daczára a nagy kiadásokat követelt s többször áldozattal járt vállalkozásainknak, ezen egész idő alatt szükségem nem szenvedtünk, helyesebben, fizetésünket főnkadás nélkül teljesíthetük. Ez azonban még koránsem nyugtat meg engem a jövőre nézve; mert habár nem tartok is, legalább nincs okom tartani a közönség jól kiérdemelt kegyének megváltozásától, mindamellett, ha látom, mint emésztí fel maga az egy E n c y c l o p a e d i a és a „S z e n t e k é l e t e“ azon egész járandóságot, melyet a tagok beszolgáltattak; más részről pedig tapasztalom, mint növekednek a szállítmányi teher szaporodásával az ügyviteli nehézségek és ki-

dások évről évre, s az így megszaporodott kezelési költségeknek egész összege mint háramlik szintén kizárólag a társulati mellék-üzlet rovására, mely jelenleg a múlt évekével összehasonlítva, oly tetemes hanyatlást tüntet föl: nem titkolom el aggodalmamat, mikép a cél, mely iránt velem együtt a társulat minden tagja oly élénken érdekeltetik, nem csak elérve nincs, de sőt a mérleg jelen állásában még mint remény-tárgy is ha ványolni kezd lelkem láthatarán.

Mondám, hogy a „mérleg jelen állásában.“ Mert hiszen ha sikerül ezt megváltoztatnunk; ha sikerül egy oldalon a kiadásoknál valami keveset megtakaritanunk, más oldalon a bevételeknél egy kevés új jövedelemre szertennünk, a mi épen nem tartozik a lehetetlenségek közé, mint azt azonnal látni fogjuk: úgy természetesen az okkal együtt eltűnik maga az aggodalom is, s én, ki eddigelé minden közgyűlésen rendszeren oly szerencsés voltam, hogy a közönséget csak a társulat folytonos gyarapodásáról értesíthettem, ezt a közgyűléseken is tehetni fogom, s tehetni fogom annál nyomatékosabban, mennél kedvezőtlenebbek a jelenlegi viszonyok a socialis működések sikerére nézve, és biztosabb az alap, melyet, még e viszonyok közt is, a társulat jövője számára sikerült emeltnünk.

Hogy a t. választmány mind eme kifejezett aggodalmamat, mind pedig az ennek eloszlatására s a társulat jövőndő biztosítására czélzó indítványaimat kellőleg méltányolhassa: szüksegesnek tartom mindenekelőtt egy kis költségvetést terjeszteni elő; melyet ha eddigelé évenként rendszeren előterjesztteni elmulasztottuk, oka csak az: mert a társulat vagyoni állása elnöki évi előterjesztéseinkből is mindig bizton kivethető volt; s mert a társulati tagok után járó bevételek ezek létszámának evidentiában tartása által mindig nyilvánvalók levén, többiben a mellék-üzlet utján behajtott jövedelem állandóan ugyanazon czikk után folyván be, változatlan maradt, mint azt mindjárt alelnökségem első évében kiszámítottuk volt.

A költségvetésnél alap kiinduló pontul szükseges az „Encyclopaedia“ és „Szentek élete“, mely munkák a tagoknak illetményök fejében járnak ki, s jelenleg már 10,000 példányban nyomtatva, a társulatlak következő költségébe kerülnek:

A) Encyclopaedia.

1. Nyomatás	7,700	frt a. ért.
2. Szerkesztői díjak (két szerkesztőnek)	2,000	„ „
3. Theologiai vizsgáló	400	„ „
4. Egy írnök	360	„ „
5. Írói díjak 50 forintjával 70 ivre	3,500	„ „
Összesen :	13,960	„ „

B) Szentek élete.

1. Nyomatás	2,960	frt a. ért.
2. Írói díj	1,200	„ „
Együtt:	4,160	„ „

Összefoglalva a két tételt, 13,960 + 4,160 frt, kiténik, hogy a társulatlak a tagok illetményének kiállítására 18,120 a. ért. forintba kerül.

A két illetmény eme költségének fedezésére szolgálhatnak az évi tagdíjak 3 frt 15 krajczárjával 7 ezer után. — Föltéve, hogy a 15 kr fizésre és borítékra, a szállítást nem is említve, egészen rá megy, miután 7 ezer tagnál hat ezernél több befizetésre biztosan számítani nem lehet, világos, hogy körülbelül a tagoktól épen annyit veszünk be, mennyibe az említett két czikk kiállítására kerül.

Hogy pedig e szerint a társulat az előbbeni évekhez képest nem előnyben, hanem hátrányban van, kiderül a következő két tételből:

a) Az 1858-ki alapos elnöki kimutatás szerint a társulatlak körülbelül 4000 forintot kellett a tagi díjakon fölül mellék-kereset utján megszereznie, hogy kiadásai fedezve legyenek; ma midőn az összes kezelési költség, a tagok díjai ezek illetményei által emésztetvén föl, ezen mellék-keresetre háramlik, ezen összeg 2534 frittal nagyobb. — Nevezetesen fizettetik:

1. Szállásért	514	frt a. ért.
2. Első igazgatónak	1,200	„ „
3. Második igazgatónak	1,000	„ „

4. Ügynöknek	1,000	"	"
5. Három szolgának	960	"	"
6. Egy írónak	360	"	"
7. Ügynökségi költségek	1,500	"	"
Összesen :	6,534	"	"

b) A másik tétel, mely a t. választmány figyelmét az előbeninél még sokkal nagyobb mértékben hívja fel: az üzletben mutatkozó különbség, mint az különösen az utóbbi három év összevetéséből kiténik:

1858-diki január—septemberi forgalom az ügynökségben tett	17,464	frt a. ér.
könyvkereskedőknél	14,193	" "
Összesen :	31,657	" "

1858. octobertől 1859. szeptember végeig ugyanezen forgalom tett az ügynökségben	7,171	frt a. ér.
könyvkereskedőknél	13,611	" "
Összesen :	20,782	" "

1859. octobertől 1860. szeptember végeig az ügynökségben	9,361	frt a. ér.
könyvkereskedőknél	9,826	" "
Összesen :	19,187	" "

Mialatt tehát az összes tiszta bevétel, ugymint: 1858-ban 47,278, 1859-ben 53,481, 1860-ban 53,655 forintot rugott, tehát évenként emelkedést mutat *) : azalatt a tisztán üzleti forgalom 1859-ben majdnem 11,000 frttal, 1860-ban pedig még ezen túl 1600 frttal szállott alább.

Már ha felveszem, hogy a tiszta üzleti forgalomnál 25 száztól tiszta nyereségünk van, miután az jelenleg körülbelül 20,000-en áll: világos, hogy az üzletből huzott nyereségből 5000 forintot veszünk be, s így az ezen üzlet rovására eső 6534 forintból 1524 forintot nem bírjuk fedezni, hanem ha a tőkét fogyasztjuk; — hogy ne is emlitem, mikép még mindig van egy, habár nem nagy veszteséggel járó vállalatunk, melyet folytatni kell, tudnillik C a n t u „Világtörténelme.”

Hogy az üzlet említett esőkkenése eddigelé nem volt érezhető, azt csak az utóbbi évekből megtakarított s időközönként befolyt összegeknek kell tulajdonítani; mely összegeknek kell köszönnünk még jelenleg is azt, hogy ez idén, kivált a nyomdába fektetett 5000—6000 forint értékű beruházások folytán a tőkéből elköltött 3000 frt visszafog állíthatatni, mihelyest a jövő hónapban könyvkereskedők beszámolt.

Miután azonban, mint ezt első pillanatra belátni, e megtakarított tartalék lassankint elfogy; miután készeknek kell lennünk rá, hogy az üzlet a jelen körülmények között valószínűleg még inkább hanyatlani fog; sőt nem lehetetlen, hogy a tagok létszáma is a jelen bonyodalma közepett, mindamellett hogy még mindig újak jelentkeznek, megfogyatkozzék: nekünk, kiknek kötelességök egy intézni a dolgok menetét, hogy a következő évek perplexitásainak még jókor elejét vegyünk, már most kell gondoskodni róla, hogy a kiadások és bevételek közt a régi mérleg ismét helyreálljon. A mit is én a következő utonmódon vélem és pedig teljes sikerrel elérhetőnek:

I. Leszámítva azt, a mi az üzlet-pangásnál a jelen helyzet rovására esik, a esőkkenést jó nagy részben azon körülménynek kell tulajdonítani, hogy az általunk tulajdoni joggal kezelt régi primási káték, és az ismét általunk bizományban birt egri káték a religio történetével, az ország nagyobb részében, az esztergomi zsinati új káték által kiszorítottak. Emlékezhetik még a t. választmány, mikép mi 1858. sept. 2-kai ülésünkben egy alázatos folyamodvánnyal járultunk az akkoriban Esztergomban tartományi zsinatra egybegyűlendett egyházi atyák elé, esedezvén: hogy azon esetre, ha metalan a régi helyett új káték és bibliai történetet hoznának be, ennek kiadását és kezelését társulatunkra bizni méltóztassanak. Cardinális és herceg primás ő eminentiája már ugyanazon évi october 8-káról azon válaszszal örvendeztetett meg: hogy a bibliai történetre nézve egyelőre a Roderé, tehát társulatunké mellett állapodtak meg az atyák; a kátét illetőleg azonban a „De harbe“ félélt,

*) Ezen emelkedést a mult évek hátralékainak behajtása, a tagdíjak és lapelőfizések szaporodása okozta.

vagyis regensburgit, tehát ugyanazt, mely az egri káté-szövegek alapul szolgált, fogadták el; kijelentvén egyuttal, hogy e káték kiadását és kezelését örömet engedik át a társulat számára, ha ez mindazon föltételeknek kész eleget tenni, melyek az elemi iskolai kézi-könyvekre nézve legfelsőbb rendeletileg megállapítva vannak. Másfél hónappal ezen kegyes leirat után, nov. 20-ikáról, felhívást kapott a társulat a volt budai es. kir. helytartósági osztálytól, nyilatkoznék: mennyiben volna képes és hajlandó a bibornoki iratban csak egész általánossággal érintett föltételeknek eleget tenni, ha ugyan a vallás-erkölcsi tankönyvek, mint a káték, bibliai történet, evangéliumos könyvek stb. kiadásul és terjesztésül rá ruházatának. E föltételek közt megemlített, mikép egy nyomtatott ívet egy pengő krajczárnál drágábban árulni nem lehet, s hogy minden eladott száz példány után 25 kötetlent kellene az államhatóságok rendelkezésére bocsátani a szegény sorsu iskolás gyermekek közti ingyen-kiosztás végett. A társulat tekintetbe véve, hogy az elemi iskolai könyveket magasabb áron eddigelé sem árulta; mindamellett, hogy valamint a többi cikkekétől, úgy ezen könyvektől is 25 % százalékot a könyvkereskedésnek enged által, azon reményben, hogy a másik 25 százalékot majd az eladott példányok sokasága fogja kipótolni, a föltételeket örömet aláírta, s erről a fővezimzett helytartósági osztályt azonnal értesítette. Azonban már nov. 30-dikáról oly értelmű választ kapott, miszerint a vallás- és közoktatási ministerium egy 1851-iki mart. 14-éről kelt legfelsőbb rendelet alapján, az említett kátékát Bécsbe kívánja fel, hogy ott az elemi iskolai könyvek már 1846. febr. 21-iki legfelsőbb rendelettel megállapított központi kiadó igazgatóságának kiadás és terjesztés végett adassanak által, megjegyeztetvén, hogy az e nemű könyvek semmiemü jövedelmi forrásul nem szolgálhatnak, kezeletésöknél csupán arra levén gond fordítandó, hogy jók és olesök legyenek, s ha a mellett mégis valami fölösleg mutatkoznék az a tanulmányi alapa volna leteendő. — Ennélfogva aztán a társulatnak tudtára adatott, hogy minden további lépéstől ezen könyveknek üzletbe vonása iránt, mint teljesen megengedhetlentől tartózkodjék. — A társulat ekként engedni levén kénytelen, mégis hogy a nyereszkesedés vádját magától elhárítsa, kellő tisztelettel felvilágosító irattal járult az említett helytartósághoz, előadván, hogy nem tagadja: mikép igenis volt az említett iskolai könyvek után egy kis nyeresége, például minden 10,000 példánynál 80—120 frt, melyet habár a tanulmányi alapa nem szolgáltatott is be, minden esetre jó ezölokra fordított: gyermekeket neveltetvén, a tanodákat, kör- és dolgozó-házakat, szegények intézeteit, rokkant katona-tanyákat, stb. megfelelő könyvekkel látván el; s mindezt akkor tevén, midön az említett elemi iskolai könyvek koránsem voltak általánosok, tehát tetemesen kisebb kelendőségek örvendtek; és midön azokat, nevezetesen a nagyobbakat a társulatnak még áldozattal kellett kiállítania; és mégis e körülmények közt is olesöbbsen árulván e könyveket, mint azt a bécsi igazgatóság teszi, mely például egy hat inyi elemi könyveskét kötetlen 6 krajczáron, kötve 9-en árulja, midön mi például a regensburgi, 3 számmal jelelt ugyanannyi inyi kátét kötetlen 4, kötve 6 krajczáron adtuk. Mindez ellent nem állván, a rendelet örvénye szigoruan föntartatott, a káték Bécsbe vitettek, elvonásával a honi ipartól azon oly igazságos keresetnek, melyet hazai iskolákban eladott könyvek termelése- és bekötéséből huzott.

Jelenleg, midön a hazánkon ejtett sérelmek rendre orvosoltának, nem kételkedem, hogy az orvoslást váró ügyek sorában ez is fog fordulni elő. — Az egyetemi nyomda vissza fogja nyerni szabadalmát, melylyel az iskolai mindennemü kézikönyvekre nézve még b. e. Mária-Theresia által 1779. nov. 5-ki legfelsőbb rendelet folytán felruházottat. Az ürügy, melynek nevében ő Felsögetöl ezen szabadalom megszüntetése kéretett, mintha tudnillik ezen könyvek termelése, — a status levén — mondják — a legroszabb termelő, — kárral volt volna össekkötte, majd kellő felderítést nyerend. S akkor, miután e szabadalom elvileg a világi tankönyvekre terjedhetett csak ki, visszaáll cardinális és hercegprimás ő eminentiájának a vallás-erkölcsi tankönyvekre nézve szabad rendelkezési joga, mint azzal több elődei és püspök-

társai éltek, mint azzal élt ő maga is, midőn nem állván ellen az említett nyomda szabadalma, régi catechismusát a rosnói, pécsi s végre esztergomi megyékbe bevitte, a nélkül, hogy a szabadalmas nyomda tiltakozott volna; hallgatag elismervén, hogy vallás-erkölcsi könyvek iránt intézkedni, a püspökök tanítói hatalmukból folyó jogához tartozik; különben is az iskolai ügy jelen fejlettségében eléggé elfoglalva leandvén, ha mindjárt csak a világi tankönyvekre nézve is állíttatik vissza országos régi szabadalma. — A vallás-erkölcsi tankönyvekre nézve pedig nincs intézet, mely e szabadalmat jobb alapon és több méltányossággal igényelhetné, mint épen társulatunk, mint a mely az utóbbi nehéz időkben az iskolák nagyobb részét e könyvekkel ellátta, egyeseket maga költségén készítette, másokat tökéletesített, valamennyit elterjesztette s lehetőleg általánosította. — A Roder-féle biblia egészen sajátja, az evangéliumos-könyv az ő szövege után készült, az egri káték az ottani nyomdával birtokába mentek által, mind oly czimék, melyeket, eltekintve minden egyebektől, már a magántulajdoni jog szempontjából is respectálni kell.

Ugy vélem tehát, hogy cardinális és herceg-primás ő eminentiája az esztergomi zsinati káték kiadása iránt a legjobb lelkismerettel társulatunk javára rendelkezhetik, s én indítványba hozom: kérjünk meg egy alázatos folyamodványban ő eminentiáját, hogy tekintettel a főnebb elősorolt okokra; tekintettel a püspöki kar régi törekvésére, az egész magyar sz. korona-területen ugyanazon-egy kátét fogadtatni el, mi társulatunk által a legsikeresebben, sőt mondhatni, midőn itt csak erkölcsi hatás vezethet a czélhoz, egyedül sikeresen közvetíthetők; — mellözve még azon figyelmet érdemlő körülményt sem, hogy a Bécsben nyomtatott káték ellen a vallás-erkölcsi elleni mindig találandnak tetszetes ürügyeket, melyekkel ezen szent oktatás tekintélyét a közönség előtt gyanuba keverjék; — miután az akadály, mely ő eminentiáját az említett káték átadásában eddigelé gátolta, megszűnt: kegyeskednék a zsinat határozatát, mely iránt bennünket 18. S. október 8-áról kelt kegyes iratában értesíteni méltóztatott, foganatba véve, az esztergomi zsinat által elfogadott káték kiadási és kezelési jogát társulatunkra ruházni; részünkről azon biztosítást adván, hogy a kívánt s fent elősorolt föltételeknek eleget tenni, sőt ezeken fölül a nyomtatást, ha ő eminentiája kívánja, Esztergomban eszközölni készek vagyunk. Együttal keressük meg a nm. helytartó-tanácsot is, hogy azon alkalommal, ha az elemi iskolai-könyvek körüli intézkedések szönyegre jövének, cardinális és herceg-primást a társulat javárai ezen intézkedésében istápolni kegyeskedjék.

II. Az előadásom kezdetén érintett aránytalanság helyrehozására általam czélszeriteknek itélt többi javaslatokat röviden a következőkben foglalom egybe:

a) Az „Encyclopaedia irói költségeiből 1000 frt meg volna takarítható az által, ha az eredeti határozat, mely szerint a szerkesztő díjának az irói honorariumokra 70 év után ivenkint 50 frtjával kivetett 3500 forintból kellene kikerülnie, szigorúan föntartatik. Ha tudnillik csak a jeles eredeti cikkek után adatik ki az egész 50 frt; más cikkek pedig, melyek vagy fordítások, vagy legalább már kész encyclopaediai dolgozatok nyomán készültek, 20—25 forintjával díjaztatnak, — miután az ily cikkek a dolgozatok 3/4-dát teszik, világos: hogy 3500 frtból ez összegnek épen egy harmada fog megtakaríthatni. Mi hogy föganasítható legyen, szükségesnek tartom: hogy egy, e végre különösen kiküldött bizottmány tüzetesen vizsgálata alá vegye a kulesot, mely szerint eddig az utalványozások történtek; számba vegye az eddig megjelent két kötetre már kifizetett összegeket, s miután az egyes irók dolgozatainak becséről az eddigelé beszoigáltatott cikkek után már érdemleges ítéletet hozhatni, határozza meg legalább megközelítőleg: mely iró s mely szakmabeli dolgozatait mily tisztelt-díjjal véli az 50 frt összegben belül jövőre jutalmazandóknak; s ha ezenkívül magának biztos tudomást szerzett még mind az egyeseknek adott előlegezésekről, mind pedig a már beszoigáltatott, de még meg nem jelent cikkek mennyisége és értékéről. — mindezekről aztán a választmánynak további intézkedések megtétele végett kimerítő jelentést terjeszzen elő. Nem mulaszthatom el ez alkalommal a t. választmányt figyel-

meztetni, mikép az általános tartalom-jegyzék, melyet én kezdet óta folyvást sürgetek, még maig sem készült el; s miután ennek továbbra halasztását meg nem engedhetőnek tartom, — hiszen nincs horá bejegyezni már csak azon cikkek-czimeket sem, melyekre az első kötetben az olvasó utaltatik. — esedezem a t. választmánynak, méltóztassanak e munkával valakit megbizni, ki a szak-indexeket összeszedve, azokból generalis indexet készítsen, a netaláni hiányokat kitöltse, s különösen a két első kötetet oly végből átolvassa, hogy azokból azon cikkek-czimeket, melyekre a szövegben utalás történik, kiszemelje és kiírja. Jövőre szabályul kívánám kimondatni, hogy minden előlegezések betiltatnak, s díjt csupán az oly dolgozatokért lesz szabad utalványozni, melyek befejezve adattak be, s kellő vizsgálat után elfogadandóknak itéltettek. . . . Az Encyclopaediát egyszer megindítva, a társulat clete e vállalatához van kötve; s ha mi e vállalatra oly tetemes összegeket költünk; ha irányában a közönség pártfogása oly igazán rendkívüli: tartozunk vele lelkismeretünknek, becsületünknek, a közönségnek, hogy azt ne kezeljük vásári áru gyanánt (teljességgel nem mondom, hogy az eddigelé tán így kezeltetett volna); hanem, mennyire csak erőnk engedi, igyekezzünk azt, a hazai tudományosság maradandó beesü monumentumává fölavatni. Nem kételkedem, a szerkesztő urak rajta lesznek, hogy a döczögös, szabálytalan rosz irály kiküszöböltessék, a szellemtelen, gépies fordítások mellőztessenek, hanyagság és fölületességek elől a tért végeképen elzárják, és semmi oly tárgyalási modornak, mely a tartalmasság rovására a terjedtséget tekintí föczélul, helyet ne adjanak. — Az Encyclopaedia ha nem halad, meghal; s midőn azt látjuk, hogy eddigelé két vastag kötetben csupán a rövid a közepeig hatoltunk, kétségbe kell esnünk a haladás felett, mely majd nem a veszteglessel azonos. Szerenesére az utóbbi közgyűlés e tekintetben oly intézkedéseket tett, melyek midőn az egy szerkesztőre nézve tán túlterhes munkát kettő közt osztják meg, a kivétel eme megkívántóságait is valósláshoz közelebb hozzák; annyival is inkább, mivel az e munkára megnyert férfinak mind tudománya, mind jelleme, mind pedig lelkismeretes pontossága és szorgalma teljes biztosítékot nyujtanak, hogy a dolgot ő is komolyan veszi, s a társulatot compromittálni csak egy rettegi, mint önmagát. Reméljük ennél fogva, hogy két oly férfit, mint a kik jelenleg az Encyclopaedia szerkesztésével megbízattak, támogatatva oly sok kitünő és jeles irótól, rendelkezhetési állásban a bizonyára elég tisztességes honorariumok iránt, — csak is oly művet fognak létrehozni, mely midőn a közönséget kielégíti, a tudomány által is gyermekeül elfogadtathatik.

b) Végre kell hajtani és pedig haladéktalanul az utóbbi közgyűlésnek egy társulati ház megszerzésére vonatkozó határozatát. Előadva: hogy mily nagy fontosságot helyez minden egyesület benne, ha egy házat birni szerenesés, mintegy érezvén, hogy az által a föld keblében, ugy szolván, meggyökerezik, s ekként fömaradását illetőleg, egyik legtartósabb kezességre tesz szert; hogy különösen a „Szent-István-Társulat“ban, mely kiszámíthatlan horderejű tényezőül szolgálna a kath. testvériesedés, miveltség, hatás tekintetéből egy alkalmas háznak birtoka, melynek falai közt az ország különféle részeiből a fővárosba érkezett tagtársak találkozának, ismerkednének, szót váltának, az asztalon fekvő újság-lapokból, folyóiratokból, könyvekből olvasgatának, stb., hogy mily nagy s nehéz munkába kerül, annyi készlettel egyik kvártélyból a másikba, ha tudnillik felmondják, vagy bérét fölemelik, hurezolkodni, mennyi idő kell hozzá, még a közönség, mely a régi helyhez szokott, az újat újra megtalálja és megszokja; előadva, mondám, mindezt, azon eredményes lelkesedés után, melyet az Akadémia elnökének hason irányu felhívása keltett, talán nem leszünk szerénytelenek, ha, midőn nem palotát, nem száz ezreket, hanem csupán egy közönséges kis lakot keresünk és kérünk, egész testvéri bizalommal fordulunk t. tagtársainkhoz, megkérvén őket, adakozzanak kiki tehetsége szerint e célra, akár egyszerre szolgáltatván be adományaikát, akár pedig több évre kötelezvéen le magukat valamely tetszésük szerinti összegnek befizetésére. Ha csak 1000 tag is találatnék olyan, ki például 4 évre 5 frtot aláírna: ez által már is megvetve volna az alap, melylyel egy ház megszerzése legalább is megki-

sérthető lenne. Pedig úgy hiszem, ezernél többen találtak a társulat tagjainak koszorujában, kik ennél nagyobb összeget irnak alá évenként számos oly czélokra, melyek ezzel semmi tekintetben sem mérkőzhetnek. Nagy művet végeznének katholicus hittestvéreink kétségkívül e honban, ha e társulatot a kor minden változásai ellenében biztosítva, azon független munkásságra képesítenék, melyhez a minden kényszerítől ment, szabad létnek öntudata szolgáltatja az első alapot. — Ne vélje senki is, mintha a társulat nem bírna már többé azon horderővel, melylyel az előbbi évtized alatt birt. Nagyobb az ma, mint valaha. Mennél több hévvel törekednek az egyes nemzetiségek magukat kiegészíteni, s gyülekeznek külön népesaládba; mennél nagyobb ennélfogva a külön-válásra, elszigetelésre hajlam oly országban, melyben annyi különféle nyelv és szó hangzik az ajkokról: annál nagyobb sulya van és lesz mindig azon erkölcsi kötelekeknek, melyek a kath. egyházban a külön népeket, nemzetiségeket érintése nélkül, egymáshoz közeledtetik, s ezen társulat irodalmában egyik ernyedetlen tényezővel, szöszölő-és terjesztővel bírnak. — Tudom ugyan, hogy a jelen állapotok ily felhívásokra és gyűjtésekre kevésbé kedvezők; de másrészt meg vagyok győződve, hogy még sem egészen meddők és terméketlenek. Felszólalásunknak lesz most is annyi mennyi eredménye; s miután a gyűjtést több éven át szándokunk folytatni, Istentől jobbidőt várva és remélve, mi is jobb napokra virradhatunk, melyek igyekezetünket a teljes siker zöld ágával koszoruzandják meg.

c) Egyik igen-igen lényeges intézmény a társulat organismusában a hon különféle tájékain működő tiszteleti tagok, megannyi központok, melyek körül az azon vidéki tagok gyülekeznek, s melyekből az innen kiadott és szállított társulati művek minden irányban szerte terjesztettek. Tapasztalati tény, hogy azon vidékeken, hol a társulatnak organuma nines, tagjai sínesenek, könyvei sem ismertettek; ellenben hol egy ilyen beállítatik, ott azonnal tagok is jelentkeznek, műveink is kellendőkbe lesznek. E tény hathatósan a tiszteleti tagoknak szaporítása mellett szól. Azt vélném tehát, intézzünk felhívást általán a társulat minden, de különösen tiszteleti tagjaihoz: jelöljék ki a helyeket, melyekben tiszteleti tag kilátással a sikerre működhetnének, s nevezzenek egyént, ki e magában csupán áldozattal jár, de mindkét társadalom irányában Isten és ember előtt érdemteljes és dicső megbízást elvállalni, nevezetesen a társulat érdekeit az illető vidéken képviselni, s tagok gyűjtése, műveink terjesztése által előmozdítani kész és hajlandó volna. — Azonfölül szükségesnek találnám, a választmány kebeléről külön bizottmányt alakítani, mely a vidékeket melyeken egy tiszteleti tag helyén volna, összeírnia, az e tisztségre alkalmas egyéneket kiszemelné, az egyes tiszteleti tagok netaláni terjedelmesebb körének czélszerű felosztása iránt véleményezne, a tiszteleti tagokkal folytonos érintkezésben állana, s általán ezek működését figyelemmel kísérve, ez iránt a választmányt időről-időre értesítené. Jól esnék az a fáradozó tiszteleti tagoknak, hogy munkaságuk nem marad az ügynökségi iratok közt elrejtve, hanem gyűléseinkben napfényre hozatik; de jól esnék nekünk is, hálaunkat irányukban kifejezhetni, érdemeiket legalább nyílt elismerésünkkel jutalmazhatni: hogy ne is említsem, mikép a folytonos érintkezés alkalmat nyújtand nekik is, nekünk is, egymásnak jó tanácsokkal, felvilágosítás- és utasítással szolgálni.

Végül d) javaslatba hozom egy a tagokhoz intézendő általános nyilatkozatnak kibocsátását, melyben ezek figyelmeztetvén, mikép egyházukban bírnak kedvező körülmények közt ugyan mérséklő, balsorsban pedig vigasztaló, bátorító angyalukat, ezt a jelen körülmények közt se hagyják el, s ebbeli el-töké-ésőket a társulathoz ragaszkodásuk által is tanúsítsák. A kath. hierarchia hazánkban azon fontos állást tartja elfoglalva, melyet tekintve, T a c i t u s egyik szónokának szavai jutnak eszünkbe: „Oettingentorum annorum fortuna et disciplina compages haec coaluit, quae convelli sine convellentium excidio non potest*“). Nyolcz százados viszontagság és fegyelem ala-

*) Cerialis, in orat. ad Treveros et Lingones. Tacitusnál, Hist.

pitá ezen testületet: a rombolók veszte nélkül nem lehet szétrombolatnia!“

E köztetszéssel találkozott lelkes beszéd folyamában előterjesztett igen czélszerű indítványok a választmány által egyhangulag elfogadtván, határozatott: 1) a káték ügyében bibornok herceg-prímás ő eminentiájához a társulat részéről tiszteletteljes fölterjesztvény fog intézteni; 2) az Encyclopaediát és a tiszteleti tagokat illetőleg az alelnök ur ő méltósága indítványainak értelmében eszközözendő intézkedések s javaslatok megtételére a választmány tagjai közül külön bizottmányok nevezettek ki; 3) a házszedés tárgyában fölhívás fog szétküldetni a társulat t. ez. összes tagjaihoz. — Ugyane gyűlés alatt alelnök ur ő méltóságának abbéli indítványa is, miszerint, hogy a honszerte lakó társulati tagok a Szent-István-Társulat működéséről minél gyakrabban értesülhessenek, egy, időközönként megjelenendő, „Értesítő“ című tudósítvány adassék ki, közhelyeslésre talált. — Olvastatott bibornok herceg-prímás ő eminentiájának levele, melynek kíséretében P a s h a l i c h Fülöp, sz.-terenz-rendi boszniai tartománybeli atya-s konstantinápolyi zárda-főnöknék a társulat elnökségéhez czimezett folyamodványát megküldeni s a kérelmezőnek ügyét a társulat figyelmébe ajánlani kegyeskedett. Ezen, a keleti keresztények segélyezésével szorosan egybefüggő ügynek érdemleges tárgyalása a jövő választmányi gyűlésre halasztott, a midőn e tárgyra vonatkozólag alelnök ur ő méltósága kimerítő előadást tartand, melynek érdekességére előlegesen is fölhívjuk figyelmét a tisztelt közönségnek. — Bemutattatott „Cantu Caesar Világtörténelméből“ a VI-ik kötet pótlékfüzete a tartalomjegyzékkel — Az ügynöki jelentésből kint, hogy a „Kath. Néplap“ ez idei előfizetőinek száma eddigéig: az egész éveseké 710, a fél éveseké 604, összesen 1314; a „Kath. Christ“ előfizetőinek száma pedig: az egész éveseké 225, a fél éveseké 251, összesen 476. — Végre bejelentetett, hogy a társulat mult hóban 1 alapító (nt. V i s z o l o j s z k y Alajos dághi plebános ur) és 56 rendes taggal szaporodott.

Hirdetés.

Megjelent: „Hartleben K. A. könyvkereskedésének könyvezimtára. I. Jelesb ker. kath. hittudományi munkák jegyzéke. Tartalom: 1) Általános hittudományi munkák. 2) Egyházi beszédek és szónoklatok. 3) Ima-énekkönyvek és bibliák. 4) Breviariumok, Missalék, Rituálék, oltártáblák és szent képek. 5) A német egyházi irodalom jelesb munkái. Függelékül: némely, Hartleben K. A. könyvkereskedése által kiadott munkák. Pest, 1871.“

Ezen könyvjegyzékben foglalt munkák, melyek a magyar és német egyházi irodalom jelesb termékeit képezik, ugyszintén minden más régebbi és újabb könyv — az irodalom minden ágából — legyen az bár hol, vagy bár ki által hirdetve, a Hartleben kiadó könyvkereskedésében (Pest, Váci-utca 17. sz.) megszerezhető. A nevezett könyvtáros könyvjegyzékkel az irodalom minden szakmájából szívesen szolgál — ingyen; s egyuttal figyelmezteti a t. közönséget, hogy a Szent-István-Társulat főbizományosa levén, nagyobb megrendeléseknél kivétel es előnyöket nyújthat.

Kegyes adományok.

Szent-Istvánoltárra: ft. P i n t é r Endre ur Keszthelyen (Ürményi felett mondott emlékbeszéd 1 példányáért.) 20 kr. au. ért.; t. ez. C a s t i g l i o n e György jegyző ur Bellusán 1 ft. 85 kr. au. ért.

A c h i n a i g y e r m e k e k s z á m á r a (szekesfehérvári egyházmegyéből): mlgos F a r k a s Imre püspök ur 10 ft., Füle 2 ft., Bieske 25 kr., Etyek 1 ft., Kis-Torbágy 50 kr., Zsámbék 1 ft., Mór 5 ft., Sárkeresztur 2 ft 60 kr., Ráczkeve 5 ft., püspöki iroda 65 kr., Összesen: 28 ft. au. ért.

Ugyane czélra: Szegszárdról V é g h József takácsinas 1 frt, és a sz.-olvasó-társulat 4 frt a. ér.

l. 4. c. 74. A mondat igaz sok más, hosszas idő óta külön elemekből egy egészsze összeforrt szerkezetekre nézve is.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: **KÁDÁS RUDOLF.**

PESTEN EMICH GUSZTÁV M. AKAD. NYOMDÁSZ BARÁTOK TERE, 7. SZÁM).